

PESTSZENTLŐRINCI

PITYPANG ÓVODA

SZÉKHELY: 1181. BUDAPEST KONDOR BÉLA SÉTÁNY 12.

„LÉPÉSRŐL

LÉPÉSRE” PEDAGÓGIAI

PROGRAM

www.pitypangovoda.hu

e-mail: bp18@pitypangovoda.hu

Intézményvezető:

Knizner Anikó

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS.....	3
1. PROGRAMUNK ALAPJAI.....	4
1.1 Környezetünk bemutatása.....	4
1.2 Óvodánk jellemzői	4
2. NEVELŐMUNKÁNK CÉLJA.....	4
2.1 Küldetésünk... ..	5
2.2 Gyermekkép	5
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATRENDSZERE	6
3.1 Egészséges életmód kialakítása	6
3.2 Érzelmi nevelés és szociális kompetenciák alapozása	8
3.3 Az anyanyelvi kompetenciák alapozása	9
3.4 A külvilág tevékeny megismerését segítő képességek, informatikai kompetenciák alapozása.....	10
4. PROGRAMUNK SAJÁTOSSÁGAI.....	11
4.1 Egyén, közösség, interakciók.....	12
4.2. Tevékenységközpontok rendszere.....	13
4.3. Sajátos tevékenységrendszer	19
4.4. Család bevonása az óvodai életbe	23
4.5 Ünnepeink	25
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK SZEMPONTJAI	28
A csoportszervezés szempontjai.....	28
Napirend, hetirend	28
6. A GYERMEK TESTI-LELKI-SZOCIÁLIS ÉRETTSÉGE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	30
7. A PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SAJÁTOS ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉS IGÉNYE	31
8. A PROGRAMUNK RÖVID TÖRTÉNETE	32
9. A PEDAGÓGIAI PROGRAM KIDOLGOZÁSÁKOR FIGYELEMBE VETT DOKUMENTUMOK	33
ELFOGADÁSRA VONATKOZÓ ADATOK.....	33

AJÁNLÁS

Nevelőtestületünk az óvoda több mint három évtizedes fennállása folyamán kialakította azt az értékállónak bizonyult - a gyermekek mindenkori igényeit kielégítő, fejlesztésüket szolgáló - nevelési szemléletet, ami beleillik abba az óvodaképbe, melyet a 2009-ben módosult Óvodai nevelés országos alapprogramja megfogalmazott.

Pedagógiai munkánkat jellemzi az együttérzés, az odafigyelés, a kedvesség, a törekvés a gyermekek és családjuk megismerésére, az együttnevelésre valamint az a szemlélet melynek végső eredményei az óvodában töltött vidám, emlékezetes percek. Mindehhez évek óta tudatosan alakítottuk ki a ma meglévő, a gyermekek örömét, a jó közérzetet szolgáló természetes, szép környezetet.

Mindennapjainkhoz harmonikusan illeszkedik a "Lépésről-lépésre" program és a kompetencia alapú nevelés értékrendszere, melynek megismerése, sajátosságai megerősítést adtak korábbi tevékenységünkhöz.

Munkánk elismeréseként intézményünkbe szép számmal járnak már olyan gyermekek, kiknek szülei a szabad óvodaválasztás szellemében kerestek meg minket, mert ismeretségek, beszélgetések alapján pozitív kép alakult ki óvodánkról, gyermekszeretetünkről. A hozzánk érkező családok mindegyikével harmonikus, együttműködő kapcsolatot igyekszünk kialakítani és fenntartani, gyermekeik, óvodásaink egészséges fejlődése érdekében.

A Pestszentlőrinci Pitypang óvoda nevelőtestülete

Budapest, 2014. szeptember

*„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű...
Akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
Akik megértik a dolgok összefüggéseit,
Akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak kölcsönösségben, méltányosságon,
és jóakaraton épülhet.”*

(Szent-Györgyi Albert)

1. PROGRAMUNK ALAPJAI

1.1 Környezetünk bemutatása

Óvodánk a pestszentlőrinci Havanna lakótelepen épült 1980-ban. A kezdetekben, mint az akkori lakótelepeken általában, itt is halmozottan jelentkeztek a társadalmi változások negatív hatásai.

Napjainkban a lakótelepeken élő családok többsége teljes életet él, igyekszik környezetét fejleszteni, szépíteni. Gyermeküknek itt, a közvetlen lakókörnyezetben keresik a legjobb körülményeket. A lakótelep intézményei, szervezetei különféle programokkal, szolgáltatásokkal színesítik az itt élők életét, bővítik lehetőségeiket. Az óvodaválasztás szempontja, módja is megváltozott, a nyitottság, az intézmény értékeinek bemutatása ma már elengedhetetlen.

Az itt élő családok között megtalálhatóak szinte minden társadalmi réteg képviselői, a lakótelepi életforma azonban magában hordoz közös jegyeket, tipikus jellemzőket:

- a családok jelentős száma otthonának érzi a lakótelepet, míg mások nem tekintik végleges lakóhelyüknek, így kevesebbet áldoznak a környezet megóvására, szépítésére;
- zárkózottabban élnek, mint a kertés övezetben, nehezebben teremtenek egymással, a környezetükben élőkkel kapcsolatot;
- a tízemeletes házakban élő felnőtteknek és gyermekeknek alig van lehetőségük a természeti környezet megismerésére;
- szabadidejük jelentős részét lakásban töltik, ezért a gyermekekre fokozottan jellemző a kielégítetlen mozgásigény.

Ezek a problémák a családokban eltérő szinten és módon jelennek meg. A gondok megoldását a különböző, néha szélsőségesnek mondható szociális helyzet, esetenként az anyagi problémák is nehezítik. Ennek megfelelően minden család más és más sajátos segítséget igényel.

1.2 Óvodánk jellemzői

Óvodánk tevékenységét, a mindennapi élet szervezését, irányítását, az óvodai nevelés általános céljai, valamint a lakótelepen élő vagy családi házas övezetből érkező családok életmódjának, értékrendjének tipikus, vagy nagyon is sajátos különbségeiből adódó gyermeki szükségletek határozzák meg.

Az intézményben folyó nevelés és szociális jellegű feladatok ellátásához tizennégy óvodapedagógus szükséges, akiknek munkáját pedagógiai asszisztensek és tizenegy technikai dolgozó /dajka, kertész, óvodatitkár egészíti ki. Az intézmény működését intézményvezető irányítja.

Az épületben a vezetői és az adminisztrátori feladatok ellátására két külön iroda, és az intézményben dolgozó valamennyi munkatárs számára megfelelő egészségügyi és szociális helyiségek, mosdók, öltözők állnak rendelkezésre. Pedagógiai munkánkat, közösségi célok megvalósításához külön kialakított helyiségek /logopédiai-, torna-, és családi szoba és játszóház/ támogatják. Konyhánk funkciói az étel elosztása, a tálalás és a mosogatás.

A hat 50 négyzetméter területű csoportszoba a mindenkori Alapító okiratban meghatározott létszámú gyermek számára biztosít lehetőséget a mindennapi tevékenységekhez. Termeink berendezésére, díszítésére, a természetes anyagok használata jellemző.

Az udvar folyamatos alakítása, karbantartása során célunk növényeink megőrzése és biztonságos, korszerű, természetes alapanyagú játékeszközök beszerzése.

2. NEVELŐMUNKÁNK CÉLJA

Célunk a testi-, lelki egészség és értelmi fejlődés harmóniájának kialakítása, melyet a következő részcélok megvalósításával érünk el:

- a gyermekek alapos megismerésére törekszünk, a fejlődési folyamat támogatása során egyéni adottságaikra, értékeikre alapozunk;
- a családok bevonásával lehetőséget biztosítunk az egységes nevelési elvek érvényesítésére, és mintát adunk az örömteli együttlét megvalósulásához; családi szoba, játszóház és családi rendezvények;

- az önálló tanulás és a problémamegoldás készségeinek, képességeinek megalapozását elősegítjük a közvetlen tapasztalatszerzés felkínálásával, a választás, a döntés lehetőségének megteremtésével, az önállóságot biztosító szokás-szabályrendszer kialakításával;
- megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás kialakítását segítő alap és kulcskompetenciákat, érzelmi és akarati tulajdonságokat, melyek a tudás alapú társadalomban mindenki számára nélkülözhetetlenek;
- természetet szerető, és óvó gyermekeket nevelünk, segítve ezzel a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, így számukra nem lesz közömbös környezetük növény és állatvilága;

Az Alapító okirat alapján az intézmény ellátja az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyostanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek fejlesztését 2008.szeptember 1-től.

Az intézmény a Budapest, XVIII. kerületi SOFI Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménygyógy- és fejlesztőpedagógusaival együttműködve a körzetébe tartozó enyhe értelmi fogyatékos és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, illetve súlyos rendellenességével küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeket ellátja, amennyiben azok a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhetők, oktathatók. 2012. szeptember 01 -től a kerület közigazgatási határán belül beszéd-fogyatékos gyermekek nem sajátos nevelési igényű gyermekekkel közösen történő együttnevelése.

Nyitott intézményként, lehetőséget biztosítunk a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítására, óvodánk a külföldi magyar óvodákkal történő kapcsolatépítésre törekszik.

2.1 Küldetésünk...

...biztosítani a feltételeit annak, hogy gyermekeink színes, egyéni személyiségükkel aktívan és örömmel éljék meg mindennapjaikat közösségünkben. Ennek nélkülözhetetlen eleme a hatékonyságra való törekvés, együttnevelés a szülőkkel. Érték számunkra minden pitypangos hagyomány és megfogalmazott elv, melyek eredményei lépésről lépésre segítenek bennünket a folyamatos fejlődés támogatásában.

Pedagógiai munkánk és a tudatosan kialakított tárgyi környezet segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. - A gyermekek nevelésében, beleértve a külföldi származású Magyarországon élő /migráns/ gyermekeket - biztosítjuk az alapvető emberi értékek és önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, - és az alapvető szabadságjogok védelmét.

2.2 Gyermekkép

Alapvető feladatunknak tekintjük az erősségek és hiányosságok feltárásával, a személyiségjegyek harmonikus fejlesztését, az értékek megszilárdítását, kompetenciák megalapozását, befogadó szemléletet és gyermekközpontúságot. Sajátos tevékenységrendszerrel és a gyermeki szabadság biztosításával támogatjuk a szocializáció szempontjából fontos magatartásmódokat, melynek feltétele rugalmas napi- és hetirendünk, illetve következetes szokás-szabályrendszerünk.

Fontosnak tartjuk a cselekvés, a tevékenység, a beszéd és a gondolkodás egységét, valamint a cselekvésbe ágyazott, tapasztalás útján történő, a felfedezés öröme épülő nevelési-, képességfejlesztési folyamat szervezését. Az SNI gyermek esetében nagyobb mértékű differenciálással, támogató szakemberek bevonásával biztosítjuk a fejlődést.

Alapelvként ismerjük el az egyéniség előtérbe helyezését, a kompetenciák alapozását, a játék kiemelkedő szerepét. Nevelőmunkánk eredményeként, gyermekeink személyiségében egyéniségük és fejlettségük által meghatározott szinten, a következő vonások ismerhetők fel: testi-, lelki egészség, edzettség; erkölcsi érzékenység, pozitív énkép, magabiztosság érzelemgazdagság, együttérzés; önálló gondolkodás, kitartó tevékenykedés; nyitottság, kapcsolatteremtő képesség; érdeklődés, kíváncsiság.

Képesé válnak fantáziadús, ötletes alkotásra, gondolataikat tudják és merik elmondani, óvják, védik környezetünk értékeit, az élő természetet.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATRENDSZERE

Feladataink, melyek tudatos nevelőmunkánk során valósulnak meg és a gyermekek

- az egészséges életmód kialakítása;
- az érzelmi és erkölcsi nevelés, a szociális kompetenciák alapozása;
- az anyanyelvi kompetenciák alapozása;
- a külvilág tevékeny megismerését segítő képességek, technológiai és informatikai kompetenciák alapozása;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tanulásának támogatása
- SNI gyermekek integrált együttnevelése, meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében, az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Feladatainkat projekt orientált tanulási folyamatba ágyazottan, a tevékenységközpontokban és az óvoda egyéb közösségi terein (udvar, tornaszoba, játszóház, családi szoba) ajánlkozó vagy felkínált tevékenységekkel valósítjuk meg. Így megalapozzuk a kreatív gondolkodás, az önkifejezés, az önálló és kooperatív tanulás képességét.

3.1 Egészséges életmód kialakítása

Célunk, hogy minden gyermekben kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt, megteremtjük a biztonságos környezetet, és az ehhez szükséges eszközrendszert.

Olyan szeretetteljes, elfogadó, barátságos légkörben neveljük gyermekeinket, ahol biztonságérzetük erősödik, így lelki fejlődésük biztosított, bátran merik érzelmeiket, gondolataikat megélni, megfogalmazni.

Csoportszobáink berendezésénél a lekerekített sarkú polcokkal és asztalokkal, a játékok és eszközök megfelelő magasságú elhelyezésével, a gyermekekkel közösen kialakított szabályok betartásával csökkentjük a balesetveszélyes helyzeteket.

A napi ritmus kialakítása fontos az egészséges életmód gyakorlásához, melynek keretét a folyamatos tevékenységekre épülő, rugalmas napirend adja.

A szükségletek kielégítésére törekszünk a folyamatosság betartásával és az életkori sajátosságok figyelembevételével, hogy a gyermekek ezen a területen is egyre önállóbbak legyenek. Nagy hangsúlyt fektetünk eltérő igényeikre a testápolás, az öltözködés, a táplálkozás, és a pihenés terén. A nap folyamán a higiéniai szabályok, és az egészségmegóvás figyelembevételével biztosítjuk a gyermekek számára a megfelelő mennyiségű folyadék pótlását.

Óvodán kívüli sétáink, őszi, téli, tavaszi családos kirándulásaink, a gyermekek élményszerzését, mozgásigényének kielégítését, állóképességük fejlesztését és edzettségét szolgálják.

Mozgás

A játékos mozgásfejlesztések alkalmával a napirendi tevékenységek közé is beillesztjük a testtartást javító, lábboltozatot erősítő gyakorlatokat.

A mozgásfejlesztés célja a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, téri tájékozódásának, testtudatának, erőnlétének és állóképességének fejlesztése, egészségének megőrzése, kiemelt, egyéni figyelemmel az SNI gyermekekre. Mindezeket túl a mozgásos játékok során fejlesztjük a gyermekek alkalmazkodó készségét és a személyiség akarati tényezőit úgy, hogy megmaradjon szabad mozgáskedvük. Mindezt különböző szervezeti formákban végzett rendszeres mozgással, és az egészséges életvitel kialakításával biztosítjuk.

A mindennapi egészségfejlesztő mozgás tartalma az aktív szabad nagymozgásoktól kezdve, az irányított fejlesztő és kooperatív mozgásokon át, a finommotorikus manipulációig (melyeknek megvalósulási színhelyei a tevékenységi központok, tornaszoba, az udvar és a közösségi terek)

mindent magában foglal, így az egész személyiség fejlesztését elősegíti, kedvezően befolyásolja az érzelmi, értelmi és szociális képességek alakulását is.

Egyes gyermekeknél a testi fejlődés akadályba ütközhet, ezért a megelőzésben és a javításban szakember segítségét kérjük. Óvodánkban gyógytestnevelő foglalkozik célirányosan, kisebb csoportokban a rászoruló gyermekekkel.

A lakótelepi gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése érdekében egész évben kiemelt figyelmet fordítunk a minél hosszabb időtartamú szabad levegőn való mozgásra. Ezt az év minden napján biztosítjuk, amikor szélsőséges időjárás ennek gátat nem szab.

Udvarunk kialakítása, természetes anyagokból készült épített tárgyai, változatos járőfelületei /fű, fakéreg, homok, gyöngykavics, aszfalt/ homokozók és pancsoló medencék, vizes játékok adnak lehetőséget a mozgás különböző formáinak gyakorlására, a levegőzésre, napfürdőzésre, hűsölésre, örömteli játéokra.

Csoportszobánkban lévő bútorok mobilizálhatóságával bármikor helyet tudunk biztosítani a mozgásos játékokhoz.

A mindennapi mozgást a csoportszobába is bevihető mozgásos játékok, könnyebben mozgatható tornatermi eszközök, a nagymozgások koordinálását segítő óriás faépítő elemek, és az e célból szervezett tevékenységek teszik lehetővé.

Tudatosan tervezett, irányított mozgásra a tornaszobában vagy szabadban biztosítunk lehetőséget. Tornaszobánk igényesen összeválogatott, gazdag eszköztára szolgálja a heti kétszeri, tervezett, csoportos, differenciált, sokoldalú mozgás fejlesztését.

A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő módon és mértékben általános vagy speciális mozgást, ügyességet, állóképességet, edzettséget fejlesztő játékokat szervezünk. A feladatokat időtartamban, mennyiségben és minőségben differenciálva adjuk.

Egészségfejlesztési program

Egészségfejlesztési tevékenységeink során arra törekszünk, hogy az intézmény működésének minden területén elősegítsük a gyermekek egészséges fejlődését. Ennek mérésére, értékelésére a gyermekek egyéni fejlesztési terveiben van lehetőség.

Feladataink:

- a gyermekek egészségének, testi épségének védelme, betegség- és baleset megelőzés;
- ideális, biztonságos, higiénikus környezet biztosítása;
- a természetes mozgásigény kielégítése, mindennapi egészségfejlesztő testmozgás biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt szervezeten és szabad játék keretében;
- egészség- és sportnapok szervezése;
- a természetes testi szükségletek kielégítésének biztosítása;
- egészséges és korszerű táplálkozás szokásainak alakítása;
- **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése**
- friss ivóvíz folyamatos biztosítása, szabad hozzáférés;
- a szabad levegő, a napfény edző hatásának kihasználása;
- lehetőség szerint természetes fény biztosítása;
- gondozási, testápolási szokások alakítása;
- **gondozási, testápolási, tisztálkodási szokások alakítása és a fogmosás lehetőségének biztosítása a feltételek megteremtésével**
- a korcsoport igényeinek megfelelő, rugalmas napirend kialakítása;
- a pihenés ideális körülményeinek biztosítása;
- mintaadás és segítségnyújtás a családok részére.

3.2 Érzelmi nevelés és szociális kompetenciák alapozása

Az óvodáskorú gyermek alapvető jellemzője az érzelemvezéreltség. A szociális és egyéni nevelés, a pozitív személyre szabott értékelés célja a gyermekek személyes érdekeinek, képességeinek kibontakoztatása, az esélyegyenlőség megteremtése a közösségben, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődésmegalapozása.

Kialakítjuk a szeretetteljes, fejlődésre alkalmas, nyugodt légkört, amellyel növeljük óvodásaink biztonságérzetét, alakítjuk másokhoz való pozitív érzelmi viszonyát, segítjük kapcsolatteremtésüket a gyermekekkel és a felnőttekkel. Az óvodában dolgozó felnőttek kapcsolata a gyermekekkel pozitív töltésű, az egyéni bánásmód, a társak tiszteletére való nevelés, a különbözőségek (különös tekintettel az SNI gyermekekre) elfogadása jellemzi.

Az óvodába lépéskor új világgal, új kapcsolattartási módokkal, szokásokkal, viselkedési formákkal találkozhatnak, gazdagodnak. A befogadás döntően befolyásolja a gyermekek további életét, ezért különös odafigyeléssel, a szülőkkel szorosan együttműködve, szeretetteljes elfogadással, megértéssel fordulunk a gyermekek felé. Különösen fontos ez a szociálisan hátrányos gyermekek esetében. Ebben az időszakban képet kapunk a gyermekek egyéni tulajdonságairól kölcsönösen megismerjük egymást, amely a bizalom alapja.

A csoportszoba gondosan megválogatott tárgyi eszközei cselekvésre, játékra ösztönzők, lehetőséget biztosítanak különböző élethelyzetek átélésére, valamint a művészet eszközein keresztül az érzelmi formálódásra.

A délutáni pihenésnél is figyelembe vesszük egyéni igényeiket, a kisebb alvásiigényű gyermekeknek korábban biztosítjuk a lehetőséget csendes tevékenységre, a közösen kialakított szabályaink betartása mellett.

Sok lehetőséget teremtünk közös élményszerzésre, segítjük a gyermeket az új helyzetekhez való alkalmazkodásban, figyelembe véve egyéni tempóját, képességeit. A fejlődéshez nyugalmat biztosítunk, ügyelünk arra, hogy az ingerek serkentsék, ne zaklassák fel őket. Lehetőséget adunk a gyermekek számára, hogy szabadon válasszanak a különböző szervezeti formákban zajló (társas vagy egyéni) játékos tevékenységek között. Bizonyos kor után ösztönözzük őket a megkezdett tevékenység befejezésére.

Figyeljük és segítjük a gyermekek társas kapcsolatainak fejlődését, a barátságok létrejöttét, a csoporton belüli pozitív énkép alakulását. Odafigyeléssel, kivárással, konfliktust oldó beszélgetésekkel neveljük érzésvilágukat. Az egyénre szabott, tudatosan megtervezett szociális fejlesztésnek a családból hozott, a család által is képviselt érték- és normarendszerekből kell kiindulnia.

Az értékorientált nevelés során alapozzuk mindazokat a viselkedési formákat, melyek támogatják az együttélési, érdekérvényesítési képességek, erkölcsi normák, értékrendek, a személyes és közösségi kommunikáció fejlődését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek esélyt kap arra, hogy kortársaival nagyobb nehézségek nélkül együtt éljen, játsszon, tanuljon, fejlődjön.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

ac) kiemelten tehetséges gyermek,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Az önkifejezés élményét, az alkotás örömét a gyermekek az ábrázolás, mintázás, kézimunkázás közben élik át. Ezért a vizuális nevelés célja lehetőséget adni az egyéni, később a közös alkotótevékenység kibontakoztatására, felébreszteni a gyermekek kíváncsiságát, kreativitását, fantáziáját, támogatni a népi kultúra felfedeztetését.

A különböző anyagok megismerése és használata fejleszti a tapintásérzéklet, a szem-kéz koordinációt, formálja az ízlést. A szabad játék idejében minden nap biztosítjuk a vizuális tevékenység lehetőségét. Lehetőségeket keresünk és kínálunk a népi kismesterségek és egyéb

kézműves technikák bemutatásához, elemeinek tanításához, speciális eszközök készítéséhez. Alkalmanként az érdeklődő szülőknek is megmutatjuk, tanítjuk ezeket a munkafolyamatokat, így segítséget nyújtunk, hogy gyermekeikkel együtt éljék át a közös munka és alkotás örömét.

Az elkészült munkák megbecsülésére gondot fordítunk, melyeket a gyermekek egyéni döntése szerint helyezünk el a csoportszobában, folyosón, illetve eltehetik saját gyűjtőhelyükre, vagy kedvük szerint hazavihetik.

Vizuális nevelésünk részeként a nyomtatott nagybetűk képe is megjelenik a gyermekek életterében, a rajzos dossziékon, fényképek mellett, a szabályok és a folyamatok rajzainál, valamint a tevékenység központokban.

A zenei nevelés során célunk a közös éneklés, az énekléssel kísért játék élményének megismertetése, megszerettetése.

Sokféle hatással alakítjuk óvodásaink zenei ízlését, zene iránti fogékonyságát, megalapozzuk zenei anyanyelvüket, zeneszeretetüket. A fejlesztéshez használt tartalom igényes, a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport összetételét figyelembe véve nagyrészt a magyar nép és műzenei irodalomból választjuk ki. A gyermekek képességeinek kibontakozását zenei képességfejlesztő játékokkal, mondókákkal, dalokkal segítjük.

Mozgásélményhez kapcsolt énekléssel, zenéléssel erősítjük ritmusérzékük fejlődését. Amint a külső hőmérséklet engedi, az udvaron is szervezünk énekes játékokat. Az éneklés a zenehallgatás napi tevékenységeinkhez gyakran kapcsolódik örömforrásként, hangulati elemként.

Megfontoltan járunk el a zenehallgatási anyag kiválasztásánál. Szakmai igényességgel – a gyermekek életkori sajátosságait, a muzsika hangzását, hangulatát valamint az adott tevékenységet figyelembe véve - választunk a gyermekeknek szánt művek, a magyar népzene kincsei és a komolyzenei alkotások közül.

3.3 Az anyanyelvi kompetenciák alapozása

Célunk, hogy a gyermekek képesek legyenek természetes kíváncsiságukat, gondolataikat, vágyaikat és érzéseiket, a birtokukban lévő nyelvi eszközök segítségével szabadon kifejezni. A megismert irodalmi, zenei alkotásokat tudják érthetően, tiszta beszéddel elmondani.

Az anyanyelvi nevelés olyan folyamat, amely a családban kezdődik, a bölcsőde kiegészíti, az óvoda pedig - a család közreműködésével - tovább folytatja.

Feladataink tervezésénél abból indulunk ki, hogy minden gyermek más nyelvi környezetből érkezik, különböző nyelvi képességekkel rendelkezik. Mivel az anyanyelvi nevelés elválaszthatatlan bármely más tevékenységtől és nevelési feladattól, ezért elsődleges feladatunk a megfelelő minta nyújtása a hangnem, hangerő, tempó, hangszín, stílus példaszerű alkalmazásával. A beszédképesség alapja az ép halló- és hangképző-szerv, és a megfelelő agyi működés, ezért a hallás, hangképzés, beszédértés egyénenkénti megismerése és játékos fejlesztése alapvető feladatunk.

A beszédfejlesztés természetes színtere a játék, ahol a gyermekek különböző élethelyzetekben kerülnek kapcsolatba egymással. A nyugodt, barátságos légkörben szabadon mondhatják el érzéseiket, gondolataikat. A meghitt beszélgetéseket, és egymás meghallgatását biztosítják a beszélgetőkörök, amelyek szólhatnak általános dolgokról, gyermekekkel történekről vagy éppen a napi feladatokról. Az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása újszerű feladatunk, amely nem egyenlő az írás-olvasás tanításával. Ezt az írásbeliség különböző megjelenítésével érjük el a gyermekeknél (pl. munkáikra jelük mellé a nevüket is felírjuk). Amennyiben a gyermekek anyanyelvi fejlődésében probléma merül fel, szakember segítségét kérjük (logopédus, pszichológus).

Alapozzuk a társadalmi érintkezésre való alkalmasság kompetenciáit, mint a szóbeli, „írásbeli”, képi jelek, piktogramok általi kifejezést és értelmezést.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció-igény megindítása, erősítése, szókincsfejlesztése, a beszédérthetőség folyamatos javítása.

Az irodalmi nevelés az anyanyelvi fejlesztés egyik fontos eszköze. Célja és feladata megismertetni a gyermekekkel a magyar és a külföldi gyermekirodalom gazdag mese, vers és mondóka kínálatát. **Óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét**

feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, egyaránt helyet kapnak. Általuk formálódik a gyermekek érzésvilága, értékrendje, kognitív funkciói, fejlődik szókinccse, ítélőképessége és esztétikai érzéke. A többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, gyermekversek és mesék képi és konkrét formában tájékoztatják a gyermekeket a külvilág és az ember belső világának érzelmi viszonyairól, a különböző viselkedésformákról, így segítve szemléletmódjuk és világvéleményük alakulását. A mese segít a gyermekeknek meglátni és felismerni az ok-okozati összefüggéseket, megoldást kínál szorongásaik feloldására, örömeik újraélésére. A gyermekek mindennapi igényeinek és kívánságainak megfelelően, a már ismert mesét újra és újra meséljük.

Gyermekeink közül kevésnek adatik meg - óvodán kívül - az élő mese, a mesélővel kialakított személyes kontaktus varázsa, mivel a legtöbb családban ezeket a televíziós mesék helyettesítik. Minden szülőnek hangsúlyozzuk azon élmény fontosságát, amit a személyes meséléssel nyújthatnak a gyermekeknek. Az irodalmi anyagot gondosan választjuk ki, figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, és az aktuális témát. A kiválasztásnál fontosnak tartjuk, hogy mesék és versek többsége a hazai irodalomból kerüljön ki, hiszen ebben az életkorban magyarság tudatuk alakításának ez a legfőbb eszköze. Azonban a külföldi szerzők és más népek irodalmi műveinek megismertetése a migráns gyermekek nemzeti tudatának életben tartása szempontjából is fontos. Óvodásaink anyanyelvi nevelésében fontos szerepet töltenek be a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések valamint a "csoport kedvenc kabalája által" írt családi történetek.

3.4 A külvilág tevékeny megismerését segítő képességek, informatikai kompetenciák alapozása

Célunk, hogy segítsük a gyermekeket az én és a természet, illetve én és a társadalom közötti viszonyok, kapcsolatok megismerésében, és a szülőföldhöz való kötődés kialakításában. A külvilág megismertetése két - egymástól elválaszthatatlan - tapasztalati kört foglal magában. A tárgyi, természeti, társadalmi környezet megismerését, valamint a környezetben, tevékenységekben, az élethelyzetekben szerzhető matematikai tapasztalatokat egyesíti. Az óvodai élet mindennapjaiban ezeket több oldalról megvilágítva, összetetten, összefüggéseiben dolgozzuk fel.

A külső világ megismerésének elsődleges forrása maga a természet és a társadalmi valóság. Élményekkel teli, változatos körülményeket teremtünk, illetve ezt a "mozgalmas világot" harmonikusan egészítjük ki, nyugodt elmélyülésre alkalmas vizsgálódási lehetőségekkel. A hangsúlyt a tevékenységekre és nem az ismeretekre helyezzük. A természettudományi kompetencia a természeti világ magyarázatára szolgáló ismeretek és módszerek használatára való hajlam és képesség. A technológiai kompetencia ennek a tudásnak értő alkalmazása, az emberi környezet szükségszerű alakítása során.

Az információs társadalom korát éljük, így feladatunk az információszerzés, feldolgozás és továbbítás - gyermekek által is használható - módszereinek megismertetése, alkalmazása. Természetes velejárója életünknek, hogy a témafeldolgozás folyamatában gyakran keresünk kapcsolódó információt könyvekben, lexikonokban, újságokban, vagy a multimédia eszközeit (IKT) használva. Családjaink jelentős részében jelen vannak az infokommunikációs eszközök, online csatornák, mint az információszerzés, feldolgozás természetes eszközei. Számos óvodásunk használja otthon ezeket játékeszközként, kialakult szabályok és igényes programválasztás nélkül. Csoportjainkban a gyermekek lehetőséget kaphatnak egy-egy tevékenységhez kapcsolódó eszközök (számítógép, laptop, tablet, fényképezőgép, audio-videó lejátszó és felvevő eszközök) megismerésére, alkalmazására. Fontosnak tartjuk, hogy az IKT eszközök használata során az egészséges életmód szabályai is érvényesüljenek. Célunk, hogy használatának elveit a szülők számára is közvetítsük, ezzel segítséget nyújtsunk, hogy az otthoni alkalmazáskor, és a szoftverek kiválasztásánál vegyék figyelembe óvodás gyermekük testi, lelki fejlődésének ismérveit.

Sétáink, szervezett kirándulásaink az évszakok megfigyelését, a változások, megtapasztalását szolgálja, amikor önmaguk figyelhetik meg a növények, a környezet változásait, végezhetnek egyszerű, kísérleteket. A programok élményeit képekkel, videofelvétellel örökítjük meg, hogy könnyebb legyen felidézni a látottakat.

A környezeti nevelés célja a tárgyi és természeti környezettel való megismerkedés, abban a biztonságos eligazodás és a saját környezet igényes formálása. **Megismeri a szülőföld, az ott élő**

emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A csoportszobában, a szabadban és óvodánk udvarán egyaránt lehetőségük van a gyermekeknek a világ dolgait játékos tevékenykedés közben tapasztalni, ismereteket gyűjteni. A spontán és tervezett tevékenységek során fejlődik megfigyelőképességük, képzeletük, gondolkodásuk. A sokirányú fejlesztés során eljuttatjuk a gyermekeket, a természeti jelenségek és folyamatok, valamint a társadalmi környezetünk összefüggéseinek érzékeléséig.

Az óvoda természetbarát, környezetbarát szemléletét sugallva segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését. A természettel való szoros együttélésre nevelés magában foglalja a természet védelmét, óvását, a környezeti kultúra közvetítését és átadását, s ezeken keresztül a teljes személyiség formálását.

A nevelés fontos színterei a csoportos és óvodaszintű programok. A sétákon és kirándulásokon a lehetőségekhez képest szívesen fogadjuk a családokat, így is segítjük az emberi kapcsolatok alakulását. Az élő környezethez való pozitív viszony kialakításában, az erkölcsi értékek elfogadásában a család szerepe elsődlegesen meghatározó. A szülővel való együttnevelés során fontosnak tartjuk egy közösségi szellem létrejöttét, mely egy cél felé irányul. Rávilágítunk a környezettudatos életforma, a hulladékgyűjtés, a természetvédelem fontosságára, szükségletére. A természeti és társadalmi környezetben való tevékenykedésnél figyelembe vesszük a már meglévő tapasztalatokat, ismereteket, a gyermekek értelmi képességeinek jellemzőit, érdeklődésüket, igényeiket és a környezet adta lehetőségeket. A felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, kitartását, így önfegyelme is erősödik. Törekszünk arra, hogy az ismeretek egymásra épülésével segítsük elő a környezet egészének megértését, a környezettudatos magatartásforma kialakítását. A felfedezés élményével, a sokrétű tapasztalás lehetőségének biztosításával segítjük az összefüggések feltárását, problémák felismerését, megoldását.

A matematikai nevelés célja a problémamegoldás képességének megalapozása. A mindennapi élet során a gyermekek gyakran oldanak meg matematikai problémákat, mert játékaikban, kapcsolataikban felmerül az igény erre. E folyamat során bővülnek a világról szerzett ismereteik, alakulnak készségeik, képességeik.

A matematikai fogalmak elsajátítása a környező világ tapasztalásából, a jelenségek megfigyeléséből ered. A konkrét tárgyak és a gyermekekkel együtt készített társasjátékok segítségével is megtapasztalják a matematikai viszonyokat, összefüggéseket. Olyan feltételeket teremtünk, ami serkenti a gyermeket a megfigyelésre, gondolkodásra, problémamegoldásra. Fontosak a közös válogatások, rakosgatások, építések, a különféle kártya,- társas,- és szabályjátékok. A problémahelyzetek megoldásában ösztönözzük gyermekeinket a többféle megoldás keresésére.

4. PROGRAMUNK SAJÁTOSÁGAI

- Egyéniség erősítésével építjük a közösséget
- Tevékenységközpontokban szervezzük a napi életet
- Sajátos a játék, a munka, és tanulás értelmezése - projekt orientált tanulási folyamat a konstruktív pedagógia alkalmazása
- Építünk a családokkal történő együttgondolkodásra, együttnevelésre
- Hangsúlyt fektetünk az élethosszig tartó tanulás alapozására, erősítjük a gyermekek kompetenciáit
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk mindenki számára

4.1 Egyén, közösség, interakciók

*„ Ha az alkonyt nézzük, senki sem mondja:
egy kicsit több narancs kellene a felhőtakaróhoz,
és egy kicsit több rózsaszín a jobb oldalon!
A naplementék egyik nagyszerűsége, hogy valamennyi egyedi.
Az ember engedi Őket azzá válni, amik... ”
(Harold C Lyon)*

Az egyéniséget erősítő (individualizáló) nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi a gyermekek egyéni különbözőségeit, mely megnyilvánul biológiai szükségleteikben, adottságaikban, meglévő tapasztalataikban, mozgásigényük eltéréseiben, kapcsolatteremtési formáikban, élménybefogadó és a-feldolgozó képességeikben. A gyermekek fejlődését befolyásolják genetikai adottságaik, a különböző környezeti hatások társadalmi helyzetük -, a tervszerű fejlesztés – melyben teret kap a multikulturális nevelés, teret kapnak az önérvényesítő és önkifejező törekvések.

Minden gyermeknek a saját fejlettségi szintjéből, érdeklődéséből kiindulva kínálunk tevékenységeket. Mindezek szinterei a tevékenységközpontok, formája a játék.

Az énkép kialakulása már csecsemőkorban elkezdődik, a családi minta hatására eltérő módon erősödik a kisgyermekkorban. A fejlesztési folyamatban építünk az otthonról hozott tapasztalatokra, értékekre. Az én tudat erősítését, egyben a közösséghez tartozást hangsúlyozzuk azzal, hogy egyéni adataikat számukra "kézzel fogható" módon, képekkel, jelekkel jelenítjük meg. Átélt élményeik felidézését, újraélését segítik a csoportba bekerülő családi fotók, kedves tárgyak.

Az egyéniség erősödik azzal is, hogy a közösségben megtalálhatóak saját jelükkel, nevükkel ellátott használati tárgyaik.

Nap, mint nap figyelmesen hallgatjuk egyéni élményeiket. A beszélgető körben lehetőség nyílik arra, hogy a többi gyermeknek is elmeséljék azokat, magukon érezzék kis közösségük figyelmét.

*„Ha meg tudjuk engedni a gyermeknek, hogy azonos legyen önmagával és barátunk legyen anélkül,
hogy megkísérelnénk „felsőbbrendű tudásunkkal” megformálni vagy megváltoztatni olyanra,
amilyennek mi képzeljük,
akkor átélheti az egész életre szóló tanulásért folyó
emberközpontú nevelés kimagasló élményeit.. ”
(Harold C. Lyon)*

Nevelésünk tudatos szocializáló (közösségi életmódra nevelő) folyamat, amely a személyek közötti kapcsolatokban hat igazán. Óvodáskor elején a gyermekeknek elsősorban a felnőttekkel való kölcsönös kapcsolat a fontos, mely alapja a társakhoz való viszony alakulásának.

A projektorientált tanulás folyamatában a pedagógus facilitátor szerepét tölti be (közreműködés, idő biztosítására, élmény fenntartása – lezárása)

Modell értékű magatartást tanúsítunk az egyediség, a másság elfogadásával, s ezzel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy értékrendjükbe, viselkedéskultúrájukba ez beépüljön.

Megfigyeljük magatartásukat, viselkedésüket, támogatjuk egyéni elképzeléseiket, segítjük az egyéni érdekek közösségben való érvényesítésének lehetőségeit. Alkalmat adunk arra, hogy megtapasztalják az önálló, a páros és a csoportos tevékenységek ízét, a háttérbe húzódás lehetséges módjait. Mindezek a tapasztalatok hívják elő a közös szabályalkotás igényét, melyben az egyéni érdek megjelenése eredményezi a könnyebb alkalmazkodást, a szabályok belsővé válását.

Teret biztosítunk a gyermekek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek. Az egészséges személyiség megőrzi egyediségét, egyéniségét, ugyanakkor megtanulja az egyezkedést, az alkalmazkodást, az együttműködést, és a társadalmi lét szabályait. Mindezeket elősegíti az élménypedagógiai elemek bevonása a mindennapi nevelési gyakorlatba.

Biztosítjuk a választás-döntés lehetőségét, kiemelten szem előtt tartva, hogy a gyermek képes felmérni, melyik tevékenység, eszköz, tartalom, szerep felel meg neki, mire van szüksége céljának – fejlődés, vagy gyakorlás – eléréséhez. A gyermek vagy véletlenszerűen, vagy tudatosan választ. A választás motivációjának felismerése segíti az óvodapedagógust a minél alaposabb megismerésben. A gyermekek önálló törekvéseinek elfogadására minta az óvodapedagógus attitűdje.

Mindennapjainkban sajátos a dajkák szerepe, aktív részvétele a csoport életében:

- bekapcsolódik gondozási teendők ellátásba;
- partnerként vesz részt a délelőtti-délutáni projekt tevékenységekben;
 - munkáját a pozitív kapcsolattartás, példaadás, segítők, odaforduló figyelem, pozitív értékelés jellemzi;
- tiszteletben tartja a gyermekek munkáit, a projektek során létrehozott produktumait a napi élet tevékenységeiben és a csoportszoba takarításánál is;
- együtt él a csoporttal, nyomon követi a csoportban zajló eseményeket, programokat, kirándulásokat;
- a szokások kialakításának és a szabálytartásnak aktív támogatója.

4.2. Tevékenységközpontok rendszere

A csoportszobák berendezésénél gyermekbarát tanulási környezet kialakítására törekszünk. A jól megtervezett környezet elősegíti a befogadást, és a projektek folyamatában segíti az önállóságot, a szabad játékot, a fejlődési folyamatokat és a spontán vagy ajánlott probléma szituációk megoldását. Az elkülönült területek – tevékenységközpontok-, számos játékra és felfedezésre serkentő eszközt, anyagot tartalmaznak. A csoportszobákban a tevékenységközpontok szerepe, hogy elválasszák egymástól a nyugodt, és mozgalmas elfoglaltságokat, alkalmat adjanak arra, hogy a gyermek csoportok egymás zavarása nélkül játsszanak. A belső tér egyszerű és gyors átalakítását görgővel ellátott bútorok teszik lehetővé.

- Biztosítjuk, hogy minél több természetes anyagból készült játék és használati tárgy kerüljön a gyermekek kezébe, mert a lakótelepen élő óvodásainknak kevés lehetőségük van ezekkel ismerkedni.
- Teret, helyet kínálunk a gyermekek számára kedves, saját maguk által vagy közösen készített játékoknak, melyek megbecsülésére, használatára különös gondot fordítunk.
- Az élmények feldolgozását segítik az aktuális projekt témájához kapcsolódó gyűjtőmunka során ideiglenesen a csoportba kerülő eszközök, használati tárgyak, játékok, melyek a családokból is érkehetnek.

A tevékenységközpontok teret biztosítanak a játéknak, helyszíntül szolgálnak az ismeretek alkalmazásának, teret adnak felfedezésre, cselekedtetésre, alkotásra, hiszen a gyermek élményei segítik a további cselekvő tanulást. Kiemelt színterei a tapasztalatszerzésnek, a tanulási kompetenciák alapozásának.

A terek a gyermekek aktuális igényeinek megfelelően bármikor változhatnak, módosulhatnak, mindezt hatékonyan segítik a bútorok méretei, arányai, mozdíthatóságuk. A nyitott polcok segítik, hogy a gyermekek a nap bármely szakában önállóan elvehessék, használhassák a játékokat, különböző anyagokat.

Az elhelyezett eszközök használata nem kötődik egyértelműen az adott központhoz, a gyermekek ezeket, a játékok tartalmának, és a csoportban kialakított szabályoknak megfelelően bárhol használhatják. Méretükben, funkciójukban változatosak, alkalmazkodnak a különböző korú gyermekek életkori sajátosságaihoz. Bővítésükre jó lehetőséget biztosítanak a családokban már nem használt tárgyak, háztartási, konyhai eszközök, ruhadarabok, kiegészítők, felnőtt és gyermek szerszámok, játékeszközök. Kelléktárunk nélkülözhetetlen elemei a gyermekekkel közösen tervezett és készített játékok.

Az eszközöket nyitott polcokon, természetes alapanyagú tartókban, kosarakban tároljuk, helyüket piktogramokkal jelöljük. A játék eszközök a projekt témájához igazodva cserélődhetnek, a

gyermekek által közösen készített játékokkal egészülnek ki. A tevékenységközpontokban kapnak helyet az aktuális projekthez kapcsolódó gyűjtemények, folyamatábrák, térképek, és más szemléltető eszközök.

A szabályokat a gyermekekkel együtt közösen alkotjuk, szükség szerint rugalmasan változtatjuk, bővítjük.

A központok tevékenységei a fejlődés valamennyi területére hatással vannak, lehetőséget hordoznak az együttműködésre, az alkalmazkodás megtanulására. Megélik a közös tevékenységek eredményeit és örömét, a döntés felelősségét. Megtanulnak tevékenységeikre koncentrálni, fejlődik képzelőerejük, problémamegoldó gondolkodásuk, kipróbálják ötleteiket, viselkedésformákat gyakorolnak. Hangsúlyos szerepet kap az önálló tanuláshoz szükséges kompetenciák alapozása, a szándékos figyelem, a türelem, a kitartás, a siker- és kudarctűrő képesség alakítása.

A hét alap tevékenységközpont mellett az aktuális igényeknek megfelelően biztosíthatóak egyéb helyszínek kialakítása a csoportokban – pl. infó kuckó, pihenő kuckó. Elnevezésük minden csoportban egyedien választható, a projektek során azok témájához illeszthető. Mindezek magában hordozzák a mobilizálhatóságot, átjárhatóságot illetve a gyerekek általi alakíthatóságot.

Családi és szerepjáték központ

A különböző szociális helyzetből, családi környezetből érkező gyermekek nap, mint nap más élménnyel, tapasztalattal érkeznek az óvodába. A szerepjáték központ az elsődleges helyszíne a kellemes élmények újraélésének, az átélt kellemetlen események feldolgozásának. Helyzeteket, eseményeket idéznek fel, melyekben utánozzák családtagjaik, ismerőseik, azaz felnőttek és gyermekek viselkedését. Játékukhoz igényeik alapján, de mindenképpen egyenrangú társként kapcsolódnak.

A központ kialakításának szempontjai:

- a környezet barátságos, játékra ösztönző, a variációs lehetőséget magában hordozza;
- a gyermekek aktuális igényeinek, vagy egyes esetekben, de funkcióját megtartva, akár az adott projektnek megfelelően módot ad a tér kialakítására, változtatására;
- a családi játékok mellett, más női és férfi szerepkör eljátszásához is lehetőséget biztosít, teret enged a különböző társadalmi szerepek kipróbálására, illetve a gyermekek fantáziája által életre hívott szerepekkel való azonosulásra;
- alkalmat kínál a személyközi kompetenciák alapozására, a viselkedésformák, a kommunikáció gyakorlására.

Homok- víz- és barkács központ

Különböző anyagokkal, sokoldalú tapasztalatszerzésre adnak lehetőséget a központ tárgyai, anyagai. (pl.: homok, víz, hó, jég, föld, sóder, kövek, só, falevelek, ágak, dobozok, termékek stb.). Képlékenyséjük, alakíthatóságuk, keverésük a gyermekek számára érdekes kísérletezésre ad lehetőséget. Munka közben más-más eszközök biztosításával a fejlesztés célirányossá válhat, aminek hatására más és más területeken fejlődik gondolkodásuk, kreativitásuk.

A különböző fejlettségű gyermekek számára változatos módon biztosítunk kiegészítő eszközöket, ennek eredményeképpen sikerélményhez jut a tapasztalatot szerző kicsi és a kísérletező nagyobb gyermek is.

Az anyagok és eszközök használata során fontos szempont a baleset megelőzés, a biztonságos elérhetőség és az átláthatóság. A barkács központ eszközei valós, jól használható szerszámok. A jó minőségű, valódi szerszámok nem csak biztonságosak, hanem sikerélményt biztosítanak az alkotás során.

A központ elhelyezésének, berendezésének főbb szempontjai:

- alkalmat ad a nyugodt tevékenységre;
- könnyen elérhető a mosdó;
- eszközei biztonságosak, több funkciót szolgálnak, (pl. lapátok, vödörök, formák, mérőpoharak, mérleg, botok, kövek, stb.);

- jellemzi az újra hasznosítható anyagok felhasználása;
- kéznél vannak a megfelelő méretű vízhatlan kötények és takarító eszközök;
- elhelyezésre a gyermek és felnőtt kézhez illeszkedő jobb és bal kezes tevékenységet támogató szerszámok és eszközök.

Építőközpont

A gyermekek az építőközpontban tapasztalatokat szereznek matematikai fogalmakról, viszonyokról, a tárgyak térbeli tulajdonságairól, a különböző természetes anyagok jellemzőiről, miközben tanulnak a térben tájékozódni. Miközben egyedül vagy csoportosan játszhatnak különböző méretű és formájú építő elemekkel, e közben lehetőségük nyílik a véletlenszerű építés kipróbálása mellett a tervezésre, kivitelezésre kooperatív együttműködésre, megtapasztalják hogyan lesz az egyéni elképzelésekből közös produktum. Közben olyan fizikai jelenségeket tapasztalnak meg, mint az egyensúly, stabilitás, nehézségi erő, az eszközök kölcsönhatása.

A speciális nagy építőelemek mozgásfejlesztő játékok kialakítására is alkalmasak. Jól felhasználhatók a térbeli matematikai játékokhoz, valamint kiváló eszközei a szerepjátékhoz elképzelt terek kialakításának. Természetes, hogy ha a gyerekek nagy energiát fordítottak valaminek a létrehozására és még szeretnének rajta dolgozni, vele, benne játszani, akkor lehetőségük van az építmény megőrzésére. Az építő elemek kiváló eszközei a problémamegoldó, kreatív és fantáziadús gondolkodás alapozásának.

A központ kialakításának szempontjai:

- megfelelő teret biztosítunk, mely alkalmas a finommotorika fejlesztésére, a nagymozgások, a fokozott mozgásigény kielégítésére is (pl.: ki-, bebújás, átlépés, csúszás, kúszás, mászás, stb.);
- területét szőnyeggel borítjuk;
- a speciális építőelemek mellett a projekthez kapcsolódó más, illetve a mindennapi életben használt különböző eszközöket is elhelyezünk (pl.: kis és nagy papírhengerek, lécek, nagyméretű falapok, kartonok);
- a gyermekek számára elérhető helyre kerülnek a változatos kiegészítők (ember- és állatfigurák, autók, stb.), melyek segítik a szerepjátékok kialakulását, terepasztal készítését is;
- az eszközök karbantartására különös gondot fordítunk.

Manipulációs központ

A manipulációs, asztali, társas és szabályjátékok központjában folyó tevékenység közben kiemelten fejlődik a gyermekek problémamegoldó, logikus gondolkodása, erősödik szabálytudatuk és nyelvi kifejezőkészségük. A saját készítésű játékok tervezése során szerzett tapasztalatok által, fejlődik kreativitásuk, szabályalkotó képességük.

A matematikai gondolkodás fejlesztését szolgáló speciális eszközök lehetőséget kínálnak válogatásra, összehasonlításra, becslésre, összemérésre, csoportosításra, számlálásra, sorba rendezésre. Matematikai ismereteik bővíthetnek szabályjátékukban, társasjátékukban, térben és élethelyzetekben egyaránt. Saját maguk által tervezett térbeli társasok építéséhez használhatják más tevékenység központok elemeit is.

Természeti és társadalmi, matematikai tapasztalatok, ismeretek játékos alkalmazását, rendszerezését segítik az együtt készített vagy készen vásárolt szabály és társasjátékok. Helyszínül szolgál a kapcsolatteremtéshez, egyezkedéshez, a feladattudat, kitartás, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodás, téri észlelés, tájékozódás, szándékos figyelem, mozgáskoordináció, finommotorika fejlődéséhez.

A központ berendezésének szempontjai

- Legyen mód és lehetőség a matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére;
- nyugodt, elmélyült, tartalmas tevékenységre adjon teret;
- helyzeteket, eszközöket kínáljon térbeli tájékozódásra, térirányok gyakorlására, tárgyak, személyek összehasonlítására, válogatásra, osztályozásra, összemérésre, számlálásra.

Természeti központ

A gyermekek kísérletezés közben próbálják megfigyelni és megérteni környezetüket, így természetes kíváncsiságuk elvezeti őket az önálló tanuláshoz.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy minél több érzékszerv bevonásával, saját közegükben figyeljék meg a természettel kapcsolatos jelenségeket, a különböző növényeket, állatokat. Az ismeretszerzés során gyűjtött kincseket, képeket, tárgyakat itt helyezzük el. A projektek során megjelenő „zöld tevékenységek, játékok” egy részét ebben a központban tervezzük, miközben a környezettudatos magatartásra törekszünk. A természeti központ dinamikus, mindig érdekes, ezáltal a gyermek érdeklődését ébren tartja. Kísérletezés során felfedezhetnek, kereshetnek, ezáltal sokféle tapasztalatot szerezhetnek, melyek a cselekvéses tanulási folyamatok során elősegítik az ismeretszerzést, az élővilág szeretetére és a környezet védelmére nevelnek.

A központ berendezésének szempontjai:

- felszereltségére, eszközeire a gyermekek érdeklődésén kívül hatással vannak az évszakok, az aktuális időjárás, és a projekt témája;
- a megfigyeléshez, tapasztalatszerzéshez, vizsgálódáshoz szükséges eszközök, és gyűjtemények a gyermekek számára hozzáférhetőek;
- az együtt ültetett, hajtattott növények tárolásához, állatok gondozására alkalmas eszközök higiénikusak, biztonságosak, a tevékenységhez megfelelőek.

Irodalmi, ének-zenei központ

A központban zajló tevékenységek jelentős szerepet töltenek be a költészet, a magyar népmesevilág, a nép- és gyermekdalok, mondókák, klasszikus és kortárs irodalom és zenei világ megismerésében, a beszéd-készség, a szókinccs és a zenei képességek fejlesztésében.

A népi dalos játékok, mondókák és a bábozás és **dramatizálás** fejlesztik a gyermekek nagyszólamát, térképességét, állóképességét. **Feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.** Bátorítjuk a gyermekeket arra, hogy képzeletüket szabadon engedve, saját dalokat, meséket írjanak kedvenc figuráikról, ismert vagy kitalált szereplőkről.

Az irodalmi, ének-zenei központ nyújt lehetőséget arra, hogy közös munkával mesekönyvek készüljenek az éppen aktuális projekthez.

A "lapozgató" segítségével saját rajzaik alapján ismerik fel és sorolják, éneklük, mondogatják a megismert mondókákat, dalokat. A népi költészet és dalanyag mellett megjelenhet benne a klasszikus és kortárs irodalom.

A központ a beszélgető kör, élménypedagógiai és drámapedagógiai játékok, egyéni-közösségi interakciók, ölbéli játékok, mondókák helyszíne. Amennyiben a csoportba más nemzetiségű, akár migráns gyermek jár, lehetőséget biztosítunk egymás nyelvének és kultúrájának megismerésére.

A központ berendezésének szempontjai:

- csendes, nyugodt hely az irodalmi, ének-zenei tevékenységekhez;
- az irodalmi és a projekthez kapcsolódó könyveket „hívogatóan”, áttekinthetően helyezzük el;
- lehetőséget biztosítunk CD-k, DVD-k lejátszására;
- a közösen készített bábokat, kiegészítőket, fejdíszeket, valamint a zenei képességek fejlesztéséhez szükséges hangszereket is itt találják meg a gyermekek;

- felszerelése kiemelt színteret ad a hagyományos népi- és az európai kultúra tiszteletére nevelésnek.

Vizuális központ

Helyszíne az alkotásnak, illetve vizuális élmények befogadásának, önkifejezési technikák gyakorlásának, műalkotásokkal való ismerkedésnek.

A központban különböző minőségű, nagyságú, változatos eszközökkel (papír, író, rajzoló eszköz, ragasztó, olló, tűzőgép, lyukasztó, textilek, gyöngyök, fonalak, gombok, spárgák, kapcsok, szalagok) és sokféle alkotótevékenység felkínálásával fejlesztjük a gyermekek kreativitását, kezűgyességét. Mindezek segítségével saját tervezésű társasjátékaikat, verses illetve meséskönyveiket, jelmez kiegészítőiket, bábjaikat, szerepjáték eszközeit is elkészíthetik.

Az alapttechnikák - rajzolás, festés, formázás, ragasztás, tépés-vágás, hajtogatás, kézimunka gyakorlása során felébresztjük kíváncsiságukat, fejlesztjük fantáziájukat, bátorítjuk kezdeményező-készségüket. Tiszteletben tartjuk, hogy nem feltétlenül a produktum a lényeges, hanem maga a tevékenység. Fontos számunkra a gyerek munkáinak megbecsülése, szándékuk szerint használhatják játékaikban, ajándékozhatják el, őrizhetik meg azokat, vagy díszíthetik velük környezetünket. **Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.**

A központ berendezésének szempontjai:

- kevesebb kész eszköz, több kreativitást igénylő anyag álljon a rendelkezésre;
- eszközeivel önállóan alkothatnak, de kérhetik segítségünket, választják javaslatainkat;
- arra serkentjük a gyerekeket, hogy kreatívak legyenek, kísérletezzenek;
- az alapttechnikákhoz többféle színű, méretű, minőségű anyag (pl. festéshez: vízfesték, tempera, üvegfesték, textilfesték, ujjfesték, természetes színező anyagok, zsírkkréták, filctollak, különféle vastagságú színes ceruzák, jobb, és balkezes olló, stb.) áll rendelkezésre;
- elérhetőek, gyermeki szemmagasságban vagy alatta helyezzük el az alkotás, barkácsolás eszközeit, és a gyermekek munkáinak tárolására, bemutatására szolgáló eszközöket.

Egyéb tevékenységi színterek

Az udvar

A szabad levegőn való tartózkodás nem csak egészségügyi szempontból tartozik a napi tevékenységeink közé, hanem lehetőséget biztosít természeti megfigyelésekre, a természetes környezetben való tapasztalatszerzésre, a tanulásra, melynek záloga a csoportszobai sztereotípiáktól való elszakadás gyerekeknek, pedagógusnak egyaránt, hiszen az udvar egy élő környezet.

Az udvaron a sajátos pedagógiai szempontok szerint kialakított terek és a játékeszközök nem kizárólag a testi fejlődés elősegítését, képességek fejlesztését biztosítják, hanem jótékony hatással vannak a gyermekek érzelmi, szociális valamint kognitív fejlődésére. Az udvar eszközeit, tereit pedagógusi jelenlét mellett, felügyelettel, a biztonságuk érdekében szükséges szabályok gyakori felidézésével használják a gyermekek.

Az udvar terei és épített eszközei, tereptárgyai, a homokozók, kiskertek, mászóakák, kerékpárpálya és kismotoros-út, a pancsoló és vizes játékok, és az erdei tornapálya biztosítják a szabad játék, a mozgás színtereit, illetve lehetőséget a projektek tevékenységeinek gazdagításához.

Az egyensúlyérzék fejlődését, a mozgáskoordinációt segítik elő a különböző mozgásformák, mint például a futás, mászás, csúszás, egyensúlyozás, hintázás, rugózás, tekerés, forgás.

A szabadban ugyanúgy biztosíthatóak az alkotóképesség feltételei. A homok, víz, agyag, kövek és növények lehetővé teszik a sokoldalú tapasztalatszerzést, kreativitást és a felfedező tanulást. Az udvar terei a természetet modellezhetik, (mint pl. dombok, völgyek, mélyedések, barlangok, tavak) így készítetnek különböző mozgásokra, vagy éppen lehetőséget kínálnak nyugodt elvonult tevékenységre. A nagyobb egybefüggő felületek pedig lehetővé teszik a korlátozás nélküli mozgást.

Az udvar az év minden időszakában használható, biztonságos és az egészséges életmód érdekében szükséges is.

Szabályok közös megegyezéssel mindenkire kötelezően vonatkoznak, piktogramokkal mind az udvaron, mind a csoportszobában megjelennek.

Családi szoba

A program alapelveinek megvalósulását segíti egy olyan hely működtetése az óvodában, amely a családok, szülők, testvérek, nagyszülők fogadására alkalmas. Teret ad arra, hogy a szülők rendszeresen találkozhassanak egymással, szakemberekkel, mindezek koordinálását a kapcsolatok felvételéhez nyújtandó segítséget a szociálpedagógus biztosítja. A Családi szoba saját heti rendje szerint rendelkezésére áll a szülőknek, gyermekeknek, családoknak, szakembereknek. Információs táblája folyamatos tájékoztatást nyújt a családoknak /óvodai élet, családokat érintő események, társintézmények programjai, beiskolázási és óvodakezdéssel kapcsolatos információk, szülői fórumok, nyílt napok/

Kényelmes berendezésével a szociálpedagógus, az óvodapedagógusok és szülők közötti bizalmas beszélgetéseket is szolgálja. /anamnézis, kaleidoszkóp/

A családi szoba leginkább jellemző szolgáltatása a játék-, és könyvkölcsönzés, mely heti rendje szerint elérhető a családok számára. A szociálpedagógus ajánlásával, vagy saját döntésük alapján a gyermekek és szülők együtt választják ki az őket érdeklő könyveket, játékokat, és a kölcsönzés rendje szerint egy hétre haza vihetik. A szülők segítséget kaphatnak a szociálpedagógustól, hogy gyermekük számára kora, egyéni fejlettsége vagy érdeklődése alapján milyen játékok közül válasszanak.

A Családi szoba alkalmat kínál a szociálpedagógus és a szülők konzultációira, beszélgetésekre, nevelési problémák megoldásához tanácsadásra. Ezekhez gyakran segítséget nyújtanak az itt található pedagógiai és pszichológiai szakkönyvek. A személyes beszélgetés, a játékok ismertetése sokkal több információt ad szociálpedagógusnak és szülőnek, mint egy-egy szándékos tanácsadási helyzet.

A könyv-készlet nem csak a családok részére nyújt lehetőséget, hanem a csoportok és a pedagógusok részére is.

A Családi szoba tárházában találhatóak gyermekneveléssel kapcsolatos irodalom — szülőknek, pedagógusoknak; az óvodai neveléshez kapcsolódó irodalom — pedagógusoknak; szépirodalmi művek — szülőknek, gyerekeknek, pedagógusoknak, valamint képességfejlesztő, önfelelt játékot, nevetést, közös családi programot kínáló társasjátékok.

Alkalmanként játszó-szobaként üzemel: a szociálpedagógus egyéb pedagógiai végzettségei alapján segíti a csoportokban folyó nevelőmunkát. Kiscsoportos tevékenységeket szervez és irányít különböző pedagógiai módszerek alkalmazásával, mint a kooperativitás, mozaik módszer, rétegmunka, páros munka stb.

Családi játszóház

A Családi Játszóház a Pitypang Óvoda sajátos intézményegysége, mely a családi nevelést, a családok szabadidő eltöltését támogató funkciója mellett a csoportok számára egyedi élményszerző színteret biztosít. Szakmai programja és elvrendszere összhangban áll az óvoda nevelési programjával. A játszóház több helyszínt kínál a játék folyamatának, ahol minden helyiség újabb és újabb játéklehetőségeket, fejlődést támogató színteret biztosít a gyermekek számára. Gazdag eszközvilág várja a családokat és a csoportokat, ahol céljaink szerint minden élményt adó, elérhető, megközelíthető és használható. A játszóház játéktereinek kialakításakor kiemelt szempont a közösségi tér jellemzőinek megőrzése és a gyermekek egyéni fejlődését támogató eszközrendszer biztosítása.

4.3. Sajátos tevékenységrendszer

"Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait; ő azt hiszi, csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember legyen belőle."
(Varga Domokos)

A játék kiemelkedő szerepe

Programunk lelke a pszichikumot és kreativitást fejlesztő, erősítő, élményt adó szabad játék, amely a kisgyermek alapvető pszichés szükséglete és létformája. A játék a gyermek saját szükségleteiből, akaratából eredő spontán tevékenység, melynek fontos indítékai a kíváncsiság és a tevékenységvágy. Ebben a tevékenységben lehetősége nyílik érzelmeinek, vágyainak kifejezésére, képességeinek fejlődésére és az önmegvalósításra.

A játék színtere a tapasztalat- és örömszerzésnek, a tanulásnak és ismeretfeldolgozásnak, önkifejezésnek, az egyéniség kibontakozásának, és a közösségi kapcsolatok fejlődésének is. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, egyben a tanulás színtere, mely integrálja a külső és a belső világot, „híd” a képzelete és a valóság között.

Programunkban a szabad játék és gyermekek önként választott tevékenységei dominálnak a nap folyamán. Feladataink a nyugodt játék megteremtéséhez már a napirend kialakításánál kezdődnek: a gyermekeknek minél hosszabb ideig - megszakítás nélkül - legyen idejük játszani, meghagyva a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. A játék szabadsága mellett jelenik meg a lehetőségeket fejlesztő, feltételteremtő, nevelési folyamatokat tudatosan alakító pedagógusi szerepkör. Különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyerekekre, akiknek sokkal inkább szükségük van az együttjátszás során személyesen átélt tapasztalatokra, pozitív emlékek rögzülésére.

Óvodapedagógusaink - a gyermekek igényeitől függően- bekapcsolódva a szabad játékba, magatartásukkal maguk is mintaadókká válnak.

Természetes mozgásigényük kielégítése érdekében a naponta szervezett játékos mozgásokon kívül egyénenként és alkalmanként támogatjuk a mozgásos tevékenységet. Ezek lehetnek például az építő központ nagy elemeivel a kúszó, mászó, bújó, egyensúlyozó játékok, a speciális mozgáskoordinációt fejlesztő eszközök használata, vagy akár közös akadálypálya, óriás társasjáték készítése.

Az évszakok jellemzőit figyelembe véve biztosítjuk a lehetőséget arra, hogy a csoportszoba kedvelt tevékenységei, illetve az aktuális projekthez kapcsolódó játékok a szabadban, az óvoda udvarán is folytatódjanak. A gyerekek játéktárát folyamatosan bővítjük, hagyományt felidéző játéktevékenységekkel, körjátékokkal, fogójátékokkal.

A játék folyamatának nyugalmát, a viselkedés formálását, az egészség védelmét és a balesetek megelőzését szolgálják a gyermekekkel közösen alkotott szabályok. A helyes magatartásformát számukra érthető módon képekkel is megjelenítjük.

A különböző szociális helyzetű, értékrendű családokban más és más élmények érik a kicsiket. Az ingerszegény környezetből hátrányokkal érkező gyermekek számára különösen fontos, hogy itt az óvodában olyan tevékenységeket, programokat szervezzünk, melyek maradandó hatással vannak személyiségfejlődésükre. Olyan feltételeket biztosítunk, melyekben a számukra kellemes élményeket újraélhetik, a kellemetleneket pedig feldolgozhatják a játékban. A mindennapi játék során megjelenhet a támadó, romboló, agresszív játék, mely szintén az önkifejezés eszköze, segíti az óvodapedagógust a gyermek alaposabb megismerésében, ugyanakkor jelzi, hogy a gyermeknek segítségre van szüksége.

Munka jellegű tevékenységek

Az óvodás korú gyermek életében legfontosabb a játék, de bármi más vonzó elfoglaltság éppen olyan élvezetet jelenthet számára, mintha játszana. A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Ezért nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a munka beépüljön a játékba, ne különüljön el attól. Fontos, hogy öröm forrásai legyenek, és észrevétlenül fejlesszék manipulációs készségüket, önállóságukat, figyelmüket, akaratukat, gondolkodásukat. Felhívjuk figyelmüket a munka

eredményére, annak értékére, éljük át, hogy önmaguk is meg tudják oldani a mindennapokban adódó problémákat. Tapasztalják meg, hogy környezetük megváltoztatható, és maguk is képesek értékeket teremteni. A munkavégzés egyes szabályait, mozzanatainak sorrendjét képeken rögzítjük a gyermekek számára.

Munkafajták megjelenése a mindennapi életben

Az óvodai életet végigkíséri az önkiszolgáló munka, a gyermek saját személyével kapcsolatos feladatok végzése, egyéni szükségleteinek kielégítése.

Kiemelt fejlesztő hatása van a társakért, a csoportért végzett önként vállalt alkalmi tevékenységeknek, megbízásoknak a csoport hagyományainak ápolásához kapcsolódó munkáknak, melynek során a gyermek megéli a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok, kialakulásához vezet. A nagyok segítő szerepe a kicsik felé, örömforrás a nagycsoportosok számára, mely beépül a napi tevékenységekbe. Növeli a felelősségtudatot, kialakítja bennük a „de jó segíteni”, érzését, fejleszti kommunikációs készségüket.

Környezetünk megszerettetése, védelme érdekében különös értéket képvisel az élő környezet rendszeres ápolása. A gyermekek velünk, vagy szüleikkel együtt tevékenykedve kapcsolódhatnak az eszközök, játékok karbantartásába, javításába.

A tanulás értelmzése

*„Hat hűséges barát kísér tanítva engemet
Nevük: Hogy, Mitől, Miért, Mikor, Hol és Minek.” (Kipling)*

A gyermek élete minden percében tanul és minden élvezhető perc játék is egyben. A játékok olyan eszközök a gyermek számára, melyek segítségével készségeket sajátíthat el, a világ dolgainak felfedezéséhez, miközben teljes személyisége fejlődik. A gyermeki tevékenység összetett, sokrétű folyamat, melynek során a gyermek tanul, ismeretei a cselekvésben rögzülnek. Játsszani, dolgozni és tanulni egy és ugyanaz, a gyermek számára nincs különbség, mindhárom öröm forrása lehet.

Az óvodai élet mindennapjaiban a tapasztalati úton történő tanuláshoz segítjük hozzá a gyermekeket. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ennek alapja az, hogy építünk a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, majd képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz juttassuk, élményeket nyújtsunk, és kielégítsük természetes kíváncsiságát. Ezért az óvodai tanulás útjának a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulást tekintjük, melynek során a tanulás szabadságérzetét biztosíthatjuk a feltételek megteremtésével, a tevékenységek felkínálásával, a gyermek élményasszociációjának kihasználásával, beszélgetésekből kiindulva a téma vonzóvá tételével.

A gyermeki tanulás támogatása során célunk, hogy a gyerek a tanulási folyamatot önállóan járja végig, biztosítva legyen számára a felfedezés és az alkotás örömeinek átélése.

A szabad játék mellett, ugyanabban a tevékenységrendszerben, a gyermekek választásai, kezdeményezései, és az óvodapedagógus felajánlásai a játékban tanulás sajátos formáit eredményezik, melyeket a gyermekek örömforrásként élnek meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységekben a gyermekek a folyamatot önállóságuktól és kreativitásuktól függően szabadon alakítják.

Az óvodás gyermek tanulási folyamatát elsősorban a felfedezés, a megismerés módszereinek tanulása, másodsorban az ismeretszerzés lehetősége jellemzi. Egy-egy téma feldolgozásában akkor lesznek motiváltak, ha a tanulás tárgyát saját kérdéseik, érdeklődésük képezi. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése a cselekvéses tanulás útján.

A spontán, utánzásra épülő, megismerési helyzetekben gazdag, játékra épülő tanulást elősegítik:

- a tevékenységközpontok eszközei, a játéksituációkhoz kapcsolódó fejlesztés;

- a csoportszobákban megtalálható, használható a megfigyelés, kísérletezés, felfedezés, kreatív gondolkodás lehetőségét kínáló eszközök (nagyító, tükör, földgömb, térkép, olló és más szerszám, stb.);
- a gyermekek életkorának megfelelő szintű tudományos ismereteket közvetítő könyvek, folyóiratok, egyéb kiadványok, melyek az aktuális projekthez kapcsolódóan bármikor rendelkezésükre állnak;
- a kirándulások, séták, programok az élő környezettel való szoros kapcsolat;
- a gyermek minden érzékszervét foglalkoztató tapasztalatszerzésre irányuló tanulási szokások, magatartásformák kialakítása, a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire építés;
- a pedagógus pozitív, differenciált értékelése.

„Az oktatást úgy kell tekinteni, mint az életet végigkísérő folyamatot, nem, pedig mint felkészítést a későbbi életre.”

(John Dewey)

Játék és tanulás az iskolássá érés folyamatában

Az óvodás gyermek tanulási folyamatának támogatásához olyan keretet kínálunk, melynek során éppen azok a kompetenciák alakulnak, melyek az adott életkori szakaszban már meglévő készségekre, képességekre, és előzetes tapasztalataira és ismereteire építve fejlődnek, és amelyek az iskolássá érés folyamatát jellemzik. A gyermekek egyéni ötleteire építve tervezzük és valósítjuk meg a gyermekek képességfejlődését és személyiségfejlődését célzó játékos tevékenységeket. A gyermek az általunk felkínált tanulásszervezési eljárás segítségével, az iskoláskor előtti évben, az 5-7 éves gyermekek sajátos fejlettségi szintjéhez igazított szabad, cselekvő megtapasztalás által fejlődnek és kerülnek az átmenetnek azon állapotába, melyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik.

A heti rendszerességgel, az 5-7 éves korosztály számára, az ő aktív részvételükkel együtt tervezünk, szervezünk a képességek fejlődését eredményező játékos tevékenységeket. Ezen felfedező és tapasztalatszerző tevékenységek során jutnak el a fejlődés azon szintjére, mely által képesek lesznek komplex folyamatok végig vitelére, problémaszituációk megoldásának keresésére. Hangsúlyt kap az önálló problémamegoldás, a tévedés joga, a többféle megoldás keresése, a kreativitás. A tevékenységekben tanácsadóként veszünk részt, melynek során a gyermek figyelmét irányítjuk.

A projekt orientált tanulási folyamat értelmezése

A közösen választott téma a gyermekek érdeklődéséből, élményeiből vagy egy adódó problémaszituációból indul ki. Feldolgozása minden esetben a gyermekek és a pedagógusok együttes ötletgyűjtésével kezdődik, majd a cél eléréséhez vezető út tervezésével, szervezéssel folytatódik, és az egyéni vagy közös célok megvalósulásával zárul. Ennek kiemelt színtere a játék.

A projekt orientált nevelési folyamat jellemzői:

- a gyermek érdeklődésére, nagyfokú szabadságára építünk - a téma, a célok kiválasztásától a produktumok létrejöttéig;
- az adott téma komplex feldolgozása során a pedagógus által felkínált lehetőségeken túl megjelennek a gyermekek kis projektjei is, melyek megvalósítása – a pedagógus segítő jelenléte mellett – a gyermek önálló feladata;
- az egyéni ötletek a gyermekek *kis projektjeiben* realizálódnak;
- jellemző a pedagógus facilitátor szerepe, hangsúlyt fektetünk a felnőttek segítő jelenlétére, a tevékenységek mederben tartására, indirekt irányítására, a gyermek és felnőtt kölcsönös együttműködésére;
- pozitív megerősítés módszerét használjuk az élményt adó, fejlesztő játékos tevékenységek közben;

- a téma időtartamát minden esetben a gyermekek érdeklődésének mértéke határozza meg - olyan hosszú ideig tarthat, amíg a közös munka újat tud adni, amíg a közös tevékenység élményt, örömet jelent a gyermekeknek;
- a téma feldolgozása a családok bevonásával történik, fontos és szükséges a családokkal történő szoros együttműködés /ötletbörze, gyűjtőmunka, tevékenységekben történő segítségnyújtás/.

A képességek fejlődésének néhány lehetséges módja a feldolgozás folyamatában:

- kötetlen beszélgetés, melynek során a témához kapcsolódó egyéni élményeikről, tapasztalataikról mesélnek a gyerekek,
- családi beszélgetés, otthoni játék élménye alapján született ötleteik, javaslataik beépítése a feldolgozás folyamatába,
- eszközök, tárgyak gyűjtése (melyben igényeljük a szülők segítségét),
- a témához kapcsolódó könyvek, újságok, képek nézegetése, és a tevékenységhez kapcsolódó beszélgetés,
- élményszerző látogatások a témához, vagy a gyermekek kis projektjeihez illeszkedő helyszíneken,
- a spontán játék tartalmi bővítése (eszközkészítés),
- a tárgyak, jelenségek, történések megfigyelése kísérletezéssel,
- témában jártas szülő, családtag, szakértő bekapcsolódása a téma feldolgozásába.

Különös figyelmet fordítunk a gyermeki személyiség eltéréseire és a veszélyeztetett szociális helyzetből adódó különbségek mérséklésére. Az egyéni fejlesztési tervben térünk ki ezekből adódó konkrét feladatainkra.

*„Az elfogadás olyan, mint egy termékeny talaj, mely lehetővé teszi,
hogy a kis mag olyan gyönyörű virággá fejlődjön, amilyenné csak belső tulajdonságai engedik. A
talaj kioldja a magban rejlő fejlődés képességét...”*
(Thomas Gordon)

4.4. Család bevonása az óvodai életbe

A programunk harmadik alappillére a családok bevonása az óvodai életbe. A család mással nem pótolható, elsődleges szocializációs közeg. A szülők kötelességérzetét erősítjük azzal, hogy hangsúlyozzuk a család pótolhatatlanságát. Kellő tapintattal, körültekintéssel segítjük, hogy szülői feladataikat minél eredményesebben oldják meg. A kialakított kapcsolat segít bennünket a szociális hátrányok felismerésében, és a szükséges segítségadás módjának meghatározásában.

A hatékony együttnevelés érdekében fontosnak tartjuk a családokhoz való közelítést, melyben a kezdeményező szerepet mi vállaljuk fel. A szülők mintát adnak, és mintát láthatnak tőlünk a különböző nevelési helyzetek megoldására. Mindennapjainkban, programjainkon lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerhessék a különböző fejlesztő hatású játékokat, ezáltal tudatosabbá próbáljuk tenni gyermekük otthoni játékkészletének bővítését és ennek módjait (vásárlás, saját készítés, csere és kölcsönzés).

A szociálpedagógus a gyermek óvodai éveinek kezdetétől, az iskolai beiratkozásig személyes kapcsolatban áll a gyermekekkel, családokkal. Csoporton kívül álló segítő szakemberként segíti a beilleszkedést. A szó jó értelmében bizalmas kapcsolatba kerülhet a szülővel, családtagokkal, melynek köszönhetően eredményesen be tudja vonni a szülőket az óvodai életbe. Speciális ismeretekkel rendelkezik a segítő munkáról, az etikai szabályokról, így az állandó vagy időszakos problémákkal küzdő családok számára mutathat továbblépési utakat.

Az óvoda és a családok közelítésének szintjei és a kapcsolattartást támogató jellemzők

Az óvodai csoportok szintje

Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek mindennapjairól, a nekik szervezett programokról, megismertetjük ezek célját, az ezekhez kapcsolódó feladatokat.

Szervezett szülői megbeszélések, tájékoztatók tartalmi, formai szempontjai a következők:

- barátságos helyszínt, közvetlen beszélgetésre alkalmas légkört alakítunk ki a tér célnak megfelelő berendezésével, hangulati elemekkel;
- hangulatkeltő játékokkal, egymásra figyeléssel bátorítjuk aktív részvételüket,
- a csoport életéről szóló beszámolókat fotókkal, gyermekmunkákkal illusztráljuk a megbeszélést,
- egyéni beszélgetésekre előzetes időpont egyeztetés alapján lehetőséget adunk, a gyermekekről vezetett kaleidoszkóp megtekintésére is ezen alkalmak szolgálnak;
- SNI gyermek rehabilitációs sikerességének érdekében a szülővel történő aktív és folyamatos kapcsolattartásra törekszünk.

A megbeszéléseken személyes kapcsolatot alakítunk ki, melynek során a szükséges mértékben megismerjük körülményeiket, értékrendjüket, életvitelüket, a család szerkezetét, generációk kapcsolatát, a szülők gyermekismeretét, a gyermeknevelésben való jártasságát, az óvodai neveléssel szembeni elvárásaikat.

Beszélgetéseink során kiemeljük gyermekük pozitív tulajdonságait, és ezek mellett a fejlesztést igénylő területeket.

A csoportban való szülői részvétel biztosítása, - mindennapi életünk természetes része. Hívjuk és várjuk a szülőket közös játékra, tevékenységre. A bekapcsolódás módjairól, szabályairól a közös megbeszéléseken tájékoztatjuk a szülőket. Kérjük, hogy csak egészségesen jöjjenek a gyermekek közé, így bármely tevékenységben résztvevők lehetnek. Az együttlétek során megismertetjük a csoport szokásait, szabályait, melyeket valamennyien betartunk. A közös munka irányítása mindig a mi feladatunk, így az is, hogy elmondjuk, milyen lehetőséget kínálunk a kapcsolódásra. A szülők ez által aktív részeseivé válhatnak mindennapi életünknek. Mintát adnak a közös tevékenységek során az együttes tevékenységekhez.

A témaváltás időszakához kapcsolódó szülői tájékoztató

A tájékoztató lehet: Csoport újság, elektronikus hírlevél. Hangneme, stílusa, a megszólítása illeszkedik a pedagógiai program gyakorlatához. Tartalmazza az előző témata tapasztalatait, a képességfejlesztés kiemelt lehetőségeit és az új témát. Információt ad a következő időszak csoportos

és intézményi programjairól és aktualitásokról. Az adott időszakban a csoportos faliújságon kapnak folyamatosan tájékoztatást a szülők az aktuális téma feldolgozásának folyamatáról, eseményeiről.

Internet kínálta lehetőségek kihasználása- a honlapunkon (www.pitypangovoda.hu) megjelennek a csoportot érintő eseményekről beszámolók, fényképek, melyek lehetőséget biztosítanak az élmények újbóli felidezésére, a szülők tájékozódására. Az adott csoport óvodapedagógusainak döntése alapján a kapcsolattartás online csatornán, zárt csoportban is működhet, melynek tagjai kizárólag a gyermekek gondviselői és óvodapedagógusai.

Barkács-délután szervezése, - melyet csoportonként évente egy alkalommal szervezünk szülők, családtagok és gyermekek részvételével. Ez a program lehetőséget biztosít a felnőtt és gyermekközösség formálására, alakítására. Emellett nagy értéke még, hogy a közösen készített, javított játékokhoz, tárgyakhoz jobban kötődnek és megóvásukra is nagyobb figyelmet fordítanak. Szervezésében irányadóak a szülői megbeszélések megvalósításának formai, tartalmi szempontjai.

„Csoport-kedvenc” - kabalafigura és a hozzá tartozó napló, amit minden hétvégén más- más gyermek visz haza a családjához. A naplóba a hétfégi élményeket, történéseket írják, rajzolják le a szülők és gyermekek közösen, amit minden esetben, akár többször is felolvasunk a gyerekeknek.

Nyári üzenet küldése, - mely ajánlott lehetőség a csoportok életében. A gyermekekkel való nyári kapcsolattartás és a szülők tájékoztatásának is eszköze.

Intézményi szint

Internet kínálta lehetőségek kihasználása- a honlapjainkon (www.pitypangovoda.hu; www.csaladjatszohaz.hu) Facebook intézményi profiljainkon (Pitypang Óvoda és Pitypang Óvoda - Családi játszóház) az intézmény egységeket érintő általános, közérdekű információk jelennek meg.

A Családi szoba működése - A szociálpedagógus szerepe meghatározó az intézményi szintű és intézményen kívüli programok tervezésében, összehangolásában, irányításában. Feladatai közé tartozik, hogy a gyermekekkel és családtagjaikkal megismertesse folyamatosan bővülő szak-, ill. gyermekirodalmi könyvtárunkat, játéktárunkat és a kölcsönzést rendszeresen biztosítsa. Ezzel hozzá segítjük családjainkat, hogy otthon is sok-sok maradandó élménnyel teli percet, órát töltsenek együtt. A rendszer kiépítése, népszerűsítése, működtetése mellett a családokkal való intézményi szintű kapcsolattartás, gyermekvédelmi helyzetekben való közreműködés is a pedagógiát, pszichológiát jól ismerő szociálpedagógus, feladata.

Az őszi Pitypang parti szervezésének célja, hogy szülők és gyermekek kellemes perceket töltsenek velünk, miközben sportos, játékos feladatokba kapcsolódhatnak be. A rendezvényre sportprogramokkal, gyermekeknek szóló díjakkal készülünk. Nagyon jó alkalom ez arra is, hogy a szülők, családok, pedagógusok közelebről, más tevékenység közben is ismerkedjenek, kapcsolatot teremtsenek, esetleg baráti kapcsolatok alakulhassanak a családok között.

Tavaszi varázslat - az ünnepi készülődés programja, melyen népi mesterségekkel és egyéb kézműves tevékenységekkel ismerkednek meg a családok. Ezeken a napokon egyszerű, hétköznapi és különleges anyagokkal, eszközökkel dolgozhatnak együtt kicsik és nagyok szüleikkel, nagyszüleikkel.

A Zöld nap alkalmával, a növények, a környezet szeretetét, védelmét közös kertészkedéssel, kertszépítéssel hangsúlyozzuk. Célunk a természeti környezet szeretetére, gondozására való nevelés. Mindezt a tapasztalás, a közös tevékenységek által élik át a gyermekek, így adjuk táptalaját a környezetre való nagyobb odafigyelésnek, együttélésnek. Tesszük ezt közösen, kicsik-nagyok, szülők nagyszülők segítségével, hiszen a közös munka által jobban értékeli, óvja a gyermek is környezetét. Ezeknek a feladatoknak aktív résztvevői a gyermekek, hiszen számukra is ugyanúgy kéznél vannak a kerti szerszámok - az ásók, gereblyék, kapák, seprők, locsolókannák, a mindennapi udvari játék során is.

Nyitott napjainkon várjuk a gyermekekkel együtt érkező, óvodaválasztás előtt álló szülőket, gondozónőket. Ezeken a napokon részletesen ismerkedhetnek meg vendégeink mindennapi életünkkel.

Kerekerdős kirándulásaink ősszel, télen és tavasszal különleges élményt biztosítanak. Programunk hagyományosan több alkalommal, évszakonként kerül megrendezésre. Mindegyik program ugyanazon az elvrendszeren működik, azonban más- és más értékeket hordoz magában. Programsorozataink játszva tanítanak, tapasztalatokat adnak, megismerési folyamatokat indítanak el, melyek alapjául szolgálnak a természetet szerető és óvó magatartásformák alakításához.

Kirándulásaink célja:

- ugyanazon környezet megfigyelése a különböző évszakokban;
- természettudatos életszemlélethez szükséges kompetenciák fejlesztése;
- az egész életen át tartó tanulás képességeinek alapozása;
- egyén és közösség értékeinek alapozása;
- egészséges életmód normáinak követése;
- informatikai jelentéstartalmak értelmezése, gyakorlása (piktogramok)

4.5 Ünnepeink

Az érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció elősegítésének egyik fontos eszköze csoportos ünnepeink emocionális megélése. Szervezésük során arra törekszünk, hogy az ünnepeket az érzelmek és élmények oldaláról közelítsük meg. A formális, felszínes rituálékat elkerülve arra törekszünk, hogy az ünnepnapok átélése minden gyermeket egyedileg megérintsen. A személyes, maradandó pozitív élmény hatása gazdagítja érzelemlámpáinkat.

Az ünnep nem csupán egyetlen napot jelent a gyermekek számára, hanem egy tudatosan felépített folyamat csúcspontjaként valósul meg. A projekt témája nem feltétlenül illeszkedik az ünnephez, de kiegészítő témaként jelenik meg a fő projekten belül. Az előkészítő folyamat a gyerekek érzelmeire és érdeklődésére épül, és velük együtt valósul meg. A közös tervezés, szervezés elősegíti, hogy minden egyes gyermek megtalálja a számára fontos mozzanatot, mely mindenkit személyesen érdekeltté tesz, mindez magában hordozza a közösségépítést, a közös célért való munkálkodást. Az előkészületi szakaszban közösen fogalmazzuk meg céljainkat, vizuális formában megjelenítjük az idő múlását, a szervezési fázisokat, az ünnep közeledtét. A közös tevékenységek megtervezésében az eszközök előkészítésével a különböző hangulati elemek (környezet berendezése, dekoráció) megteremtésével minden gyermek egyénileg, saját érdeklődéséhez mérten veszi ki a részét. Külön hangsúlyt fektetünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is részesei legyenek mindezeknek.

Az ünnep az előkészületi, várakozási időszak beteljesülését jelenti. Szervezése az adott ünnep jellegétől és az adott gyermekcsoport összetételétől függően eltérő lehet. Az ünnep mindig különleges, ettől más, mint a hétköznapi. Ennek tükrében kerüljük a gyermekek betanított szerepeltetését, a számukra feszültséget, szorongást okozó kényszerhelyzetek teremtését. Alapja a felnőtt és a gyermek közös játéka.

A magyar néphagyományainak ápolásával a hazaszeretetet, a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmeket alapozzuk meg. Ünnepeink során gyakran merítünk a magyar népi kultúra kincseiből. Megjelennek a népmesék, népi gyermekjátékok, dalok, versek és mondókák.

Mindezek a kreatív alkotó tevékenységekkel ötvözve, művészeti eszközökön keresztül segítik a gyermekek önkifejező törekvéseit, érzelmi életük gazdagodását.

Lehetőséget teremtünk az átélt élmények feldolgozására, levezetésére. Családjaink természetes résztvevői hétköznapijainknak így az ünnepnapokon is lehetőség szerint bekapcsolódhatnak. Igény szerint részt vehetnek az ünnepek előkészítésében, szervezésében, velünk együtt élhetik át az ünnepek varázsát. Ezáltal az ünnepek még erőteljesebb közösségteremtő erővé válnak, melyek erősítik a szocializációs folyamatot.

Mikulás érkezése

Advent időszakában naptárt készítünk, melyben az ünnepek közeledtét érzékeltetjük.

A téli ünnepkörbe tartozó egyik jeles napunk a Mikulás, melyet a gyermekek nagy izgalommal várnak. Az érzelmi ráhangolódást segítik az irodalmi és zenei alkotások és dekorációs elemek.

Ezen ünnep lényege a Mikulás várásának titokzatossága, mely során az általuk gondosan megtisztított kis csizmák megtelnek apró ajándékkal. Fontos szempont, hogy az egészséges életmódot figyelembe véve készüljenek a meglepetés csomagok.

A nap nagy eseménye még óvodapedagógusaink mese előadása, melyet a gyermekek mindig örömmel várnak.

Karácsonyvárás

A karácsony családi ünnep így programunk az ünnep előkészületeire helyezi a hangsúlyt. A hagyományok közül az ünnepi díszbe öltözés, a készülődés, a „csodavárás” van jelen.

Advent időszakában hangulati elemekkel (dekoráció, illatok, fények), igényesen kiválasztott zenei és irodalmi alkotásokkal, változatos kézműves alkotó tevékenységekkel igyekszünk az otthoni ünneplést előkészíteni, a mindennapokat élménnyé tenni, a várakozás örömét fokozni. A karácsonyfát szimbolikusan jelenítjük meg meghagyva a valódi hatását a családoknak.

A gyerekek aktív részesei az előkészületeknek, az együtt elkészített díszekből közösen dekoráljuk csoportszobáinkat. Az általuk választott apró meglepetések, alkotások elkészítésével készülnek családtagjaik megajándékozására.

A várakozás beteljesedése egy kijelölt napon történik, lehetőséget biztosítva a közös ünnepvárásra. A közös ajándékokat és a gyerekek által készített játékokat együtt próbálják ki.

Az ünnepi teríték hozzátartozik az alkalom varázsához, méltóképpen koronázza meg az aznap hangulatát.

Farsangi multság

A Farsang a gazdag néphagyományokra, népszokásokra épülő télbúcsúztatás ünnepe. Megjelenik önálló projektként vagy az aktuális projektbe foglalva, aminek keretein belül a tervezett játékokat közösen játszunk. A résztvevő családok aktív részesei ennek a vidám, mókás játéknapnak. A csoportok és a folyosó dekorációi a farsangi hangulatot tükrözik, amit célzottan erre az időszakra készítünk. A tél búcsúztatása megjelenik az udvaron is egy nagy közös tábornéz körül, ahol közös mondókázással, zajkeltéssel (fedők, lábosok, fakanalak, stb. használatával elűzzük a telet. Ezen a vidám délelőttön minden résztvevő jelmezt visel. Az ízlésesen megterített asztal, a zene a közös mulatozás képezik a szükséges hangulati elemeket és fokozzák a jókedvet.

Húsvét

A Húsvéti ünnepkör esetében az előkészületekre, a több érzékszerve ható érzelmi ráhangolásra helyezzük a hangsúlyt (díszítés, dalok, mese, vers).

Adott projektbe ágyazva vagy önálló projektként jelennek meg a Húsvétra jellemző tevékenységek, amelyek az ünnep előtti napokat teszik izgalmassá és emlékezetessé: tojásfestés, tojásfa állítás, komatál készítés, húsvéti és tavaszváró játékok, kézműves tevékenységek.

Az ünnep lezárása a szerepjáték elemekkel színesített, vagy szerepjátékba épített locsolkodás, amely szinte már feledésbe merült néphagyományt elevenít fel. A kisfiúk népi locsoló verset mondanak, majd tiszta vízzel vagy vízbe mártott zöld ággal locsolják meg az őket apró meglepetéssel váró kislányokat.

Utolsó hangulati elemként minden gyermek megkeresi az elrejtett apró ajándékot.

Anyák napja

Az anyák napi ünnep célja az édesanyák és gyermekeik közötti érzelmi kapcsolat kifejezése, erősítése. Az ünnep előtti előkészületek is az érzelmi ráhangolódást szolgálják. A gyermekek édesanyjuknak egyedi készítésű ajándéktárgyakat, meglepetéseket készítenek, lehetőséget kapnak saját ötleteik megvalósítására, személyes üzeneteik megfogalmazására, megjelenítésére változatos formában. Az előkészítő szakaszban lehetőséget kapnak az ünnepnap közös megtervezésében való részvételre is. Csoportos, vagy két személyes játékokat tervezhetnek az édesanyák számára. Anyák napi témájú verseket, dalokat, ringatókat, körjátékokat, meséket választhatnak, melyeket kedvük szerint bemutathatnak majd. Részt vehetnek a terem díszítésében, szükség esetén átrendezésében, a vendéglátás, az ünnepi teríték előkészítésében, meghívó készítésben.

Az ünnep szervezési formája a csoportok összetételétől és a gyermeki igényektől függően változó lehet. Történhet egy adott időpontban, de az egész nap folyamán is.

A gyermekek a csoportban fogadják és látják vendégül édesanyjukat. Ezen a napon a szeretet kinyilvánításának különféle formáira nyújtunk mintát. A köszöntés mindig személyre szóló, anya és saját gyermeke közös, meghitt, hangulatos perceit jelenti. A gyerekeknek lehetőségük nyílik édesanyjuk ölében ülve, akár fülébe súgva elmondani személyes üzeneteiket, kedves verseiket, dalaikat, átadni ajándékaikat. Az egymásra figyelés és a közös érzelmi élmény megélésének fontos színtere a gyermek és édesanyja közös játéka, melyre minden esetben lehetőséget biztosítunk.

Nyárcsalogató

A nyárcsalogató program a nevelési év lezárásáról, az iskolába készülőkötől való búcsúzásról és a nyárvárásról szól, melynek legfontosabb célja a családok játékos, közös élményszerzése.

A játékok csoportonként változhatnak, szólhatnak az év folyamán előforduló projektek témáiról, de különálló, utolsó projektként is tervezhető. Mindkét esetben közösen, a gyermekekkel tervezve készülünk rá, akár rajzos programváro naptárral, mely segíti a ráhangolódást.

Helyszíne lehet az óvoda, de választhatunk óvodán kívüli külső helyszínt is.

A szülőkkel, családtagokkal közösen készülünk rá, bevonhatjuk őket a díszítésbe, az eszközök előkészítésébe, de akár a játékok vezetésébe is. A játékhoz a résztvevők létszámától függően csapatokat is alkothatunk, de a családok önállóan is indulhatnak.

Az iskolába készülő gyermekektől ezen a napon búcsúzunk el. Számukra külön szervezett játékokkal, (dramatikus játékokkal, fergeteges próbákkal, szórakoztató kvíz játékokkal) tesszük emlékeztetést a programot.

A napot közös piknikezéssel zárjuk.

Nemzeti ünnep - Március 15.

A haza szeretetére nevelés, a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmi viszony kialakítása az életkori sajátosságok figyelembevételével történik. A gondosan kiválasztott irodalmi és zenei anyag mellett a nemzeti jelkép (nemzeti zászló, kokárda), szimbólum megjelenítésére helyezzük a hangsúlyt. Mozgásos játékok (huszár vágta, bajvívás, várjáték), illetve kézműves tevékenységek felkínálásával tesszük gyermek közelivé az ünnepet.

Családi nevelés támogatása, szociális kompetenciák erősítése

Szociális tevékenységünk széles körű, melynek színterei a csoportszobák, az óvoda udvara a Családi szoba és a Családi játszóház, melyek lehetőséget teremtenek a szemléletformálásra, érték közvetítésre, a családi élet támogatására. A társadalmi háttérfolyamatok nevelési intézményekre és a családokra gyakorolt hatásainak ismeretében foglalkozik a szociálpedagógus a gyermekek tágabb értelemben családjaik szocializációs problémáival.

A harmonikus személyiségfejlődés elengedhetetlen feltétele az érzelem dús, kulturált, jó környezet, a szeretetteljes nevelés. Az esetleges sérülések, hiányok, traumák pszichés zavarokat okoznak, melyek játékokban, viselkedésükben megmutatkoznak, és negatívan befolyásolják személyiségük alakulását. Az észrevehető jelekre figyelve abból adunk többet a gyermeknek, a családnak, amiből hiányuk van.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- A szociálpedagógus segít a valamilyen szempontból speciális gyermekek kiszűrésében, a családjukkal való kapcsolat felvételében, és felkutatja számukra az óvodán kívüli erőforrásokat.
- Az intézmény tagja a gyermekvédelmi jelzőrendszernek, a családok támogatásában a gyermekvédelmi felelős működik közre.
- A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart más segítő intézményekkel, felméri az általuk nyújtható lehetőségeket, s a megszerzett ismereteket átadja a nevelőközösségnek és családok tagjainak.
- A gyermekvédelmi felelős évente két alkalommal, az óvodapedagógusokkal egyeztetve, átfogó felmérést készít a családok szociális háttéréről. Folyamatos helyzetfeltáró,

elemző, segítő szerepe van az intézményben a pedagógusok és a családok számára. Feladatai közé tartozik, hogy tájékoztassa a családokat a segítő fórumokról, azok szakembereinek elérhetőségéről, nyitott szemmel járjon, vegyen észre apró, figyelmeztető jeleket, tapintattal keresse a gyakorlati segítségnyújtás lehetőségét. Szerepe lehet a kapcsolatfelvétel támogatásában, a folyamatos együttműködés segítségével is. A konkrét esetek elemzésekor a csoport pedagógusai és a gyermekvédelmi felelős együtt döntenek a tennivalókról.

- A gyermekcsoportokban az egyéni fejlődés támogatása differenciált módon történik, melynek során az óvodapedagógusok a gyermekek egyéni igényeikre, képességeiknek fejlettségét figyelembe véve tervezik a felajánlott tevékenységeket. Munkájuk során kiemelt figyelmet fordítanak azokra a gyermekekre, akiknek egészséges fejlődését negatív környezeti hatások gátolják.

Esélyegyenlőséget célzó intézkedések

A nevelési és társadalmi gondokkal küzdő, felborult családokban élő, illetve szülő nélkül maradt gyermekek a teljes és kiegyensúlyozottabb életet élő társaikkal szemben hátrányban vannak. Fontos pedagógiai feladatunknak tartjuk, a nemzeti, etnikai, világnézeti különbözőségekből adódó eltérő nyelv és kultúra tolerálását, a migráns gyerekek elfogadását, elfogadtatását. A beilleszkedést oly módon segítjük, hogy „hidat” építünk a két kultúra közé.

Törekszünk a másság kétoldalú elfogadtatására. Munkánk során tudatosan figyelünk a kommunikációs nehézségek oldására, a beszédfejlesztésre, az eltérő kultúra megismerésére, igény és lehetőség esetén a nemzeti szokások megtartására.

A rendellenesség, a másság észrevétele fontos, a gyökereket megkeresve, az adódó tennivalókat végrehajtva tudunk testileg-lelkileg ép, boldog gyermekeket nevelni. A problémák feltárására, megbeszélésére, igény szerint, egyéni időpont egyeztetéssel lehetőség van.

Együttműködünk óvodásaink fejlődésének támogatása érdekében a speciális fejlesztő szakemberekkel, pszichológussal, fejlesztő pedagógussal, logopédussal és gyógytestnevelővel.

5. Az óvodai élet megszervezésének szempontjai

A személyi és tárgyi feltételek biztosítása

Óvodánkban diplomás, felkészült pedagógusok dolgoznak, a csoportok működését irányító pedagógusok speciális szakmai felkészültsége biztosított.

A csoportszobákban hét tevékenységközpont kialakításához, bővítéséhez biztosított a lehetőség, mely biztosítja a szabad játékot, a pedagógus által felkínált tevékenységeket egyaránt. A bútorokkal történő téri tagolás segíti a kisebb csoportok kialakulását, fokozza az érzelmi biztonságot, a könnyebb eligazodást a csoportszobában.

A csoportszervezés szempontjai

- a jelentkező gyermekek aránya (életkoruk, nemük);
- a szülők teljesíthető kívánsága (testvérek, barátok, elhelyezése együtt vagy külön, óvónőválasztás);
- a csoportvezető óvónők speciális szakmai felkészültsége;
- SNI gyermek jelenléte.

Napirend, hetirend

A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a csoport összetételét, a gyermekek egyéni sajátosságait, igényeit. Tartalmazza a szabad játékot, a projekt tevékenységeket, a mozgásfejlesztést, a különböző felajánlott tevékenységeket, a beszélgető-kört, a szabadban történő játékot, mozgást, levegőzést, az étkezéseket és a pihenést.

A beszélgető-kör szervezése többféle formában történhet:

- a reggel időszakban innen indíthatjuk a napi tevékenységeket;

- egy-egy fontosabb csoportszabály létrehozására, az udvari élet szokás-szabályrendszerének kialakítására is itt kerülhet sor;
- a délelőtti tevékenységeket is zárhatjuk a beszélgető-körrel, ahol a gyermekek beszámolhatnak az aznapi legkedveltebb tevékenységükről;
- de lehet alapja a beszélgető-körnek "csupán" bármilyen otthoni vagy egyéb élmény, vágy, kívánság megosztása a csoporttal.

A beszélgető kört az egymásra figyelés, beszédes, barátságos hangulat jellemzi. A beszélgetések rendszeressége lehetőséget teremt arra, hogy a kívánt személyiségjegyek, tulajdonságok megerősödjenek, merjenek megszólalni társaik előtt, meg tudják fogalmazni gondolataikat, érzéseiket. Fejlődik kifejezőképességük, egymással szembeni toleranciájuk, türelmük, és figyelmük.

A stabilitást, az érzelmi biztonságot a gyermek számára a napi élet során a rendszeresség, az állandó, minden felnőtt által közvetített normarendszer, az azonos időpontban visszatérő tevékenységek adják.

A rugalmasság teremt lehetőségeket arra, hogy a váratlan eseményeket zökkenőmentesen tudjuk beépíteni a mindennapi tevékenységek közé.

A csoport heti rendjének visszatérő, rendszerességet, szokásokat alapozó tevékenységei, lehetőséget biztosítanak a rugalmasságra. Kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlődésük ütemét, a családok sajátosságait, úgy hogy közben biztosítjuk a tevékenységek sokféle variációját a szabad játék alatt.

A levegőzés, az udvari életünk kiemelt jelentőségű. A szabad levegőn való többféle tevékenység biztosított jól felszerelt udvarunkon.

6. A gyermek testi-lelki-szociális érettsége óvodáskor végére

Egyéni fejlesztési terveinket céljaink, programunk kiemelt értékei és az általunk megfogalmazott gyermekkép szellemisége határozzák meg: a gyermekek érettségének mélyreható ismerete tervezett, tudatos képességfejlesztés, a tanuláshoz szükséges alapkészségek megalapozása.

Óvodáskor végére gyermekeink képessé válnak mozgásuk szándékos irányítására, nagymozgásaik és finommozgásuk összerendezettek. Kialakul a testséma, erőteljesen fejlődik a térben és időben tájékozódás képessége. Fejlett érzékszerveik segítik a sokoldalú tapasztalatszerzést, ismeretfeldolgozást.

Egyéni adottságaik, értékeik képessé teszik Őket kis közösségükben szerepvállalásra, együttműködésre. Képesek kapcsolatokat kezdeményezni, teremteni, érzelmeikben kiegyensúlyozottak.

Nyitottá, érdeklődővé válnak, a tanuláshoz szükséges képességeik alkalmassá teszik őket az iskolai tanulás megkezdéséhez. Tevékenységeikben kitartóak, leleményesek. Gondolkodásukban, feladat, - problémamegoldásukban önállóak, ötletesek, kreatívak. Megjelennek a szándékos bevésés, felidézés, figyelem és a fogalmi gondolkodás első csirái.

Érthetően, folyamatosan kommunikálnak, elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, környezetükről. Összefüggő mondatokban bátran fogalmazzák meg mondanivalójukat.

Feladattudatuk, szabálytudatuk kialakulóban van, képesek a szabályokhoz alkalmazkodni. Egyre eredményesebbek a feladatok végrehajtásában, amelyet segít erősödő kitartásuk, önállóságuk, önfegyelmük, megfelelő munkatempójuk.

Az óvodai nevelés céljának elérésével, feladatainak teljesítésével biztosítja a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését, s ennek következtében elősegíti a gyermekek iskolára alkalmassá tételét.

Az SNI gyermekek integráló nevelését, a fejlesztés folyamatát, mértékét, a gyógypedagógiai - orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára és fejlesztési javaslataira építve végezzük Az óvodai nevelés az SNI gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, melynek feladatait, tapasztalatait az egyéni fejlesztési terv tartalmazza.

7. A pedagógiai programunk sajátos eszköz- és felszerelés igénye

A pedagógiai program sajátos jellemzői, feladatrendszere alapján meghatározott eszközök egészítik ki, vagy hangsúlyozzák az 1/1998 OM rendelet mellékleteként kiadott a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseinek jegyzék elemeit.

Azok az eszközök, felszerelések, melyek a gyermekek egyéni használatára szükségesek a mindenkor aktuális alapító okiratban foglalt gyermeklétszámnak megfelelően álljanak rendelkezésre.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók
<i>Kölcsönözhető játék készlet</i>	<i>Min. 40 családi játékkal</i>
<i>Kölcsönözhető gyermek, - ismeretfejlesztő, - és nevelést segítő könyvek</i>	<i>Min. 50 kötet</i>
<i>Teafőző, vendéglátás eszközei</i>	<i>Csoportonként 1 készlet</i>
<i>Kerekeken guruló, mozgatható könyvtároló polcok</i>	<i>Csoportonként 2</i>
<i>Kerekeken guruló játéktároló polcok</i>	<i>Csoportonként 6</i>
<i>Kerekeken guruló, rekeszekre osztott tároló a faépítőnek</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Lekerekített sarkú gyermek asztalok</i>	<i>Csoportonként változó</i>
<i>Gyermek székek</i>	<i>Minden gyermeknek</i>
<i>Speciális 120 darabos faépítő</i>	<i>Csoportonként 1 készlet</i>
<i>Álló rajztábla</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Filctábla</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Hangszerkészlet</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Beszélgető-körhöz helyet kínáló szőnyeg</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Építő szőnyeg</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Homok-víz és barkács asztal</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Poharak vagy bögrék /csoportba és udvarra is/</i>	<i>Minden gyermeknek</i>
<i>Jellel ellátott rajzok tárolására alkalmas dossziék</i>	<i>Minden gyermeknek</i>
<i>Csoport névadó kedvence állata vagy mesefigurája, vendégnaplója</i>	<i>Csoportonként változó</i>
<i>Nagyméretű fali tükör</i>	<i>Csoportonként 1-1</i>
<i>Magnó fülhallgatóval</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Ülőpárnák</i>	<i>Minden gyermeknek</i>
<i>Mesemondó ülőhely /szék, fotel stb./</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Földgömb</i>	<i>Óvodai 1</i>
<i>Fényképezőgép</i>	<i>Óvodai 1</i>
<i>Videokamera</i>	<i>Óvodai 1</i>
<i>Távcső</i>	<i>Óvodai 2-4</i>
<i>Hátizsákok szabadtéri programokhoz</i>	<i>Csoportonként 1</i>
<i>Kerékpártároló</i>	<i>20 kerékpár tárolására</i>
<i>Színházi élmény</i>	<i>Évente 1 alkalommal minden gyermeknek</i>
<i>Autóbuszos kirándulás költsége</i>	<i>Évente 1 alkalommal minden gyermeknek</i>
<i>Számítógép irodai használatra</i>	<i>Óvodai 1</i>
<i>Számítógép óvónői használatra</i>	<i>Óvodai 1</i>
<i>Számítógép szülői tájékoztatásra</i>	<i>Óvodai 1</i>
<i>Számítógép csoportok használatára</i>	<i>Óvodai 2</i>
<i>Internet hozzáférés</i>	<i>Óvodai</i>

8. A programunk rövid története

A pedagógiai program elkészítésére vonatkozó törvényi kötelezettség előtt egy évvel a szakmai közösség tanulmányozta a kapcsolódó szakirodalmat, melynek során találkoztak a Lépésről-lépésre program bemutatásával. Hat óvodapedagógus - vett részt 120 órás továbbképzésen a Wargha István Pedagógiai Főiskolán Hajdúböszörményben, ahol ismerkedtek a program szellemiségével, képviselőivel. Az 1997-98-as nevelési évben a képzés eredményeként a Sün, a Vakond és a Manó csoportban alkalmaztuk a program elemeit, specifikumait.

Ugyanebben a nevelési évben Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata pályázatot írt ki pedagógiai programok készítésére, melyen testületünk harmadikként értékelt minősítést ért el. Külső szakértőként, részt vett a pedagógiai program kidolgozásában Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin főiskolai tanár (Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola Neveléstudományi Tanszéke).

A helyi pedagógiai programot a nevelőtestület elfogadta 1998. április 17.-én. A programot szakértőként véleményezte Farkasné Egyed Zsuzsanna közoktatási szakértő. 1998-ban az akkori intézményvezetőFöldváry Lászlóné kérte a program fenntartói jóváhagyását. 1998 szeptemberétől az óvoda minden csoportja a Lépésről-lépésre programmal dolgozik.

Módosítások

- 2001. Megfeleltetés az aktuális törvényi változásoknak.
- 2002. Kiegészült nevelőtestület szándékának megfelelően a tevékenységi központok kötelező és ajánlott felszerelésének listájával
- 2004. Megfeleltetés az aktuális törvényi változásoknak
- 2009. A Lépésről lépésre program és a kompetencia alapú nevelés elvrendszerének harmonizálása; a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása
- 2010. Megfeleltetés Az óvodai nevelés országos alapprogramja módosított tartalmának
- 2013. Felülvizsgálat az aktuális törvényi változásoknak és az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosított tartalmának
- 2014. Óvodánk nevének és elérhetőségének megváltozása miatti aktualizálás
- 2015. SNI ellátás
- 2017. Intézményfejlesztő folyamatok tükrében felülvizsgálat és szakmai módosítások
- 2018. Megfeleltetés az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosított tartalmának

9. A pedagógiai program kidolgozásakor figyelembe vett dokumentumok

- A többször módosított 1993. évi LXXIX törvény a közoktatásról
- Egyezmény a gyermekek jogairól
- Gyermekvédelmi törvény
- Pestszentlőrinc – Pestszentimre közoktatás fejlesztési, intézkedési terve
- Az Országos Közoktatási Intézet által minősített „Lépésről-lépésre” óvodai program, melyet alapos tanulmányozás után a helyi sajátosságokra tekintettel a környezeti és a testületi vélemények összegzése után adaptáltunk
- A Kompetencia alapú nevelés dokumentumai
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Elfogadásra vonatkozó adatok

A Pedagógiai programot a törvényi megfelelés értelmében a nevelőtestület **4/2018-19 sz. döntéssel** fogadta el, 2018. szeptember 20-án.

Intézményvezetői jóváhagyás: 2018. szeptember 20.

Jelen Pedagógiai Program 2018. 09. 18-tól lép életbe, visszavonásig érvényes. Ezzel egyidejűleg a korábban kiadott Pedagógiai Program hatályát veszti.

Budapest, 2018. szeptember 18.

Knizner Anikó

intézményvezető

Pestszentlőrinci Pitypang Óvoda